

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα 22 Ιουνίου 1997, ημέρα Κυριακή και ώρα 17.00', στην Αίθουσα 150 (1ος όροφος) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Εφήβων, υπό την Προεδρία του Βουλευτή κ. Ηλία Παπαηλία, Προέδρου της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Ελλήνων με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων «αστυφιλία - αποκεντρωση, δημόσια διοίκηση, ισότητα φύλων, τύπος και μέσα μαζικής ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.), δημόσια ασφάλεια, τροχαία ατυχήματα, σωφρονιστικά ιδρύματα, φυλακές, δικαιοσύνη, δημόσια τάξη, κοινωνική ανισότητα, πολιτική (πολιτικοί, κόμματα), Βουλευτές, Υπουργεία, Κυβέρνηση, Βουλή των Εφήβων» της «Σύνθεσης Κειμένων» των μαθητών, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ – Σύνοδος β' 1996-1997».

Στην Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της «Βουλής των Εφήβων» συμμετείχαν οι εξής «Εφηβοί Βουλευτές»: Αθανασία Αγαπίου (Λευκωσία Κύπρου), Νικόλαος Αμαργιανιτάκης (Νομός Ηρακλείου), Ανγή Ανδρονικίδου (Νομός Πέλλας), Σταυρούλα Αποστολίδου (Νομός Κιλκίς), Ιωάννα Αργυράκη (Β' Αθήνας), Βασιλεία Βαξεβάνη (Α' Αθήνας), Μαγδαληνή Βαρδακαστάνη (Νομός Αττικής), Λήδα Βουτσινά (Α' Αθήνας), Νικόλαος Γερολιμνής (Νομός Αιτωλοακαρνανίας), Δημήτριος Γιανναρέλης (Γερμανία), Γεώργιος Δημητριάδης (Νομός Πέλλας), Ελισάβετ Ελευθεριάδου (Γερμανία), Ζωή Ζάκι (Αίγυπτος), Αγγελική Ζάρρα (Β' Αθήνας), Ελεάνα Ζωνίδη (Νομός Ιωαννίνων), Μαρία Κακκαβού (Νομός Ιωαννίνων), Ελένη Καλαντζή (Νομός Κορινθίας), Μαρία Καλλένου (Αμμόχωστος Κύπρου), Παρασκευή Καρλή (Νομός Κεφαλληνίας), Ανθούλα Κασκαμανίδου (Γερμανία), Σωκράτης Καυκούλας (Νομός Ευρυτανίας), Πάνος Καψιάς (Β' Αθήνας), Ευαγγελία Κηπουρίδου (Α' Θεσσαλονίκης), Ομορφιά Κοσκινά (Νομός Κέρκυρας), Ιωάννης Κουρουμιχάκης (Νομός Έβρου), Ιωάννα Κουτσουμπάκη (Νομός Αττικής), Ειρήνη Λαγού (Νομός Μαγνησίας), Απόστολος Λάζαρης (Νομός Λάρισας), Γαρυφαλιά Λελεδάκη (Νομός Ρεθύμνου), Κατερίνα Λινάρδου (Νομός Φωκίδας), Σοφία Μουτζουρούλια (Νομός Αχαΐας), Ανδρέας Μπάλλας (Νομός Μεσσηνίας), Χρήστος Μπαξεβάνης (Νομός Κοζάνης) Δημήτριος Ναζιζης (Νομός Έβρου), Τζούλιαν-Δήμητρα Νιάγκου (Β' Αθήνας), Στέλλα Ντάσιου (Νομός Φθιώτιδας), Ιωάννα Ντογκαντζή (Νομός Φωκίδας), Άννα Ορφανίδου (Καρπασία), Παναγιώτης Παλλαδάς (Α' Αθήνας), Αντώνιος Παναγάκος (Β'

Αθήνας), Μαρίκα Παπαδέα (Επικράτεια), Ινώ Παπαδοπούλου (Νομός Ροδόπης), Κωνσταντίνος Παρασκευάς (Νομός Μαγνησίας), Αλεξάνδρα Παρέση (Νομός Χαλκιδικής), Ελισάβετ Πίκουλα (Νομός Αχαΐας), Σωτήρης-Άνθιμος Πούλος (Νομός Φθιώτιδας), Ευαγγελία Σιαΐνη (Νομός Αχαΐας), Δήμητρα Σιώρη (Β' Πειραιά), Γλυκερία Στόιου (Νομός Κιλκίς), Αρετή Στυλιανού (Λευκωσία Κύπρου), Αθηνά Τούτση (Β' Πειραιά), Πλυξένη Τσελίγκα (Νομός Καρδίτσας), Τζην Τσίσου (Α' Αθήνας), Αθηνά Τσίτου (Νομός Θεσπρωτίας), Αθηνά Τσουμάκη (Νομός Καβάλας), Βασίλης Τσουρονάκης (Νομός Ζακύνθου), Σμαρούλα Χατζηαθανασίου (Νομός Σερρών) και Βασιλική Χιώνη (Β' Αθήνας).

Ο κ. **Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Ηλίας Παπαηλίας**, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και είπε τα εξής:

Θα ήθελα να σας καλωσορίσω και εγώ με τη σειρά μου, μετά τη χθεσινή ομιλία του Προέδρου της Βουλής κ. Απόστολο Κακλαμάνη, στο ιερό αυτό τέμενος της δημοκρατίας, στη Βουλή.

Αξίζουν συγχαρητήρια στον κ. Πρόεδρο της Βουλής για την πρωτοβουλία που είχε, στα πλαίσια του εκπαιδευτικού προγράμματος για τη δημιουργία της «Βουλής των Εφήβων».

Είναι κάτι, πιστεύω, σημαντικό για τη Χώρα μας. Έτσι η δημοκρατική παιδεία, σε μεγάλο βαθμό, επιτυγχάνεται μέσω της Βουλής και με τις προσπάθειες του Προεδρείου της.

Όπως γνωρίζετε, ο άνθρωπος είναι φύσει πολιτικό ζώον κατά τον Αριστοτέλη, γι' αυτό η ολοκλήρωση της προσωπικότητας δε νοείται χωρίς την ιδιότητα του πολίτη, που γεννά πολιτικές υποχρεώσεις, αλλά απαιτεί και προασπίζει τα πολιτικά δικαιώματα. Επομένως η πολιτικοποίηση του ανθρώπου αποτελεί βασική και αναγκαία διάσταση της ανθρωπότητας του.

Η πολιτική απάθεια και παθητικότητα είναι επιζήμιες για τα έθνη και τα άτομα και κανένας δεν έχει το δικαίωμα να ιδιωτεύει ή να μένει αδιάφορος.

Σωστές Πολιτείες είναι αυτές που αποτελούνται από σωστούς, συνειδητοποιημένους και συμμετέχοντες πολίτες. Για να αποκτήσει ουσιαστικό νόημα η δημοκρατία, είναι αναγκαία η συμμετοχή του κάθε πολίτη. Πρωτόγνωρο, όμως, αλλά, πιστεύουμε, και επαναστατικό είναι η συμμετοχή των πολύ νέων ανθρώπων, όπως είστε εσείς σήμερα, στα κοινά.

Εύχομαι από τις συζητήσεις να αντλήσουμε απόψεις τέτοιες, που θα προωθήσουν και τη δημοκρατία στον τόπο μας, αλλά και θα βελτιώσουν και θα ανοίξουν νέους ορίζοντες σε κάθε τομέα της πολιτικής ζωής της πατρίδας μας. Σας εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες σας.

Θα ήθελα να σας πω δυό λόγια, αν και πιστεύω ότι έχετε ενημερωθεί για τον τρόπο που λειτουργεί το Κοινοβούλιο.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Όπως γνωρίζετε, το αντιπροσωπευτικό μας σύστημα στηρίζεται στο Κοινοβούλιο, που αποτελείται από 300 μέλη, τους Βουλευτές. Οι Βουλευτές συμμετέχουν σε 6 διαρκείς επιτροπές, για την επεξεργασία νομοσχεδίων.

Το κάθε νομοσχέδιο, η κάθε πρόταση νόμου, πριν εισαχθεί στην Ολομέλεια, περνάει από επεξεργασία μέσα από τις διαρκείς επιτροπές. Η διαδικασία δηλαδή είναι ανάλογη με αυτήν της Ολομέλειας. Στην επιτροπή ψηφίζεται ή όχι, βελτιώνεται, τροποποιείται, προστίθενται ή αφαιρούνται διατάξεις και στη συνέχεια, το νομοσχέδιο έρχεται στην Ολομέλεια για οριστική συζήτηση και ψήφιση του συγκεκριμένου νομοθετήματος.

Όπως σας είπε χθες και ο κ. Πρόεδρος της Βουλής και όπως θα έχετε ενημερωθεί, θα αρχίσει η επεξεργασία του συγκεκριμένου κειμένου της Σύνοψης, που αφορά την Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, από την επιτροπή μας. Η σχετική εισήγηση θα γίνει από την Ελένη Καλαντζή, η οποία έχει ορισθεί από την επιτροπή του προγράμματος, με βάση την αξιολόγηση του τετραδίου της.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της εισήγησης θα μου δώσετε τα ονόματά σας, όσοι από εσάς θελετε να μιλήσετε.

Οι ομιλίες σας θα είναι ελεύθερες, πάντα με βάση το κείμενο και τα θέματα που πρέπει να επεξεργαστεί η επιτροπή μας.

Η παρουσία των Προέδρων των Επιτροπών –και με την ευκαιρία λέγομαι Ηλίας Παπαηλίας και εκλέγομαι στο Νομό Αττικής– έχει την έννοια να διευκολύνει τις συζητήσεις, λόγω εμπειρίας και τίποτε άλλο.

Δεν θα επιτρέψω, λοιπόν, σε κανέναν να διακόψει ή να παρεμποδίσει ομιλητή, ο οποίος θα διατυπώσει ελεύθερα τις απόψεις του, εφόσον οι απόψεις αυτές εμπεριέχονται στο κείμενο ή επεξεργάζονται το κείμενο, το οποίο νομίζω ότι όλοι έχετε στα χέρια σας.

Εάν υπάρχουν επιπλέον προτάσεις για τα θέματα που η επιτροπή μας επεξεργάζεται και που δεν υπάρχουν στο κείμενο, θα παρακαλούσα να τις δώσετε γραπτά και περιληπτικά στη γραμματεία, ώστε στο τέλος να υπάρξει ψηφοφορία επί των προτάσεων και να αποφασίσετε εάν πρέπει να περιληφθούν ή όχι στο τελικό κείμενο.

Εάν δεν έχετε κάποια διαδικαστική ερώτηση, να δώσω το λόγο στην Εισηγήτρια.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΟΥΡΟΥΝΑΚΗΣ (Νομός Ζακύνθου): Εάν θέλει κάποιος να αντικρούσει τα επιχειρήματα του ομιλητή, τότε μπορεί να το κάνει, αφού δε θα μπορεί να τον διακόψει;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θα δώσει το όνομά του και όταν πάρει το λόγο, θα εκθέσει τα επιχειρήματά του.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΚΗ (Νομός Αττικής): Τι πρέπει να δηλώσει κάποιος που θέλει να μιλήσει αύριο;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν ξέρουμε αν θα μιλήσετε αύριο. Μπορεί οι εργασίες της Επι-

τροπής να ολοκληρωθούν σήμερα. Αυτό είναι θέμα δικό σας.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΙΩΡΗ (Β' Πειραιά): Αν κάποιος θέλει να μιλήσει θα πρέπει να αναφερθεί μόνο σε θέματα που θίχτηκαν από την εισηγήτρια;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Εάν έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο, αλλά σχετικό με τα θέματα, θα καταθέσετε την πρότασή σας γραπτά. Εάν νομίζετε ότι πρέπει να πάρετε το λόγο, καλώς. Μετά θα αποφασισθεί αν θα πρέπει να ψηφισθεί ή να απορριφθεί. Όλες οι προτάσεις, και οι ψηφισθείσες και οι απορριφθείσες θα πάνε στην Ολομέλεια, όπου θα γίνει η τελική επεξεργασία.

ΣΩΤΗΡΗΣ - ΑΝΘΙΜΟΣ ΠΟΥΛΟΣ (Νομός Φθιώτιδας): Εάν κάποιος, που δεν έχει δηλωθεί για να μιλήσει, θελήσει κατά την πορεία να πάρει το λόγο, μπορεί;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Εάν μετά την Εισηγήτρια πάρουν το λόγο διάφοροι ομιλητές και εξαιτίας της ομιλίας κάποιου θελήσετε να παρέμβετε, θα μου το ζητήσετε.

ΓΑΥΚΕΡΙΑ ΣΤΟΙΟΥ (Νομός Κιλκίς): Πώς θα ορισθούν αυτοί που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Στο τέλος της διαδικασίας θα πρέπει ή να γίνει κλήρωση ή να ψηφίσετε έξι άτομα, πέραν της Εισηγήτριας, που θα είναι ομιλητές στην Ολομέλεια.

Το λόγο έχει η Εισηγήτρια κυρία Ελένη Καλαντζή.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΑΝΤΖΗ (Εισηγήτρια - Νομός Κορινθίας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Επιτροπής, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές και όσοι συνεργάζεστε στο πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», θα ήθελα κατ'αρχάς να σας ευχαριστήσω.

Είναι γεγονός ότι η σύγχρονη ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, που τη στερούν από το μεγαλείο του ιστορικού παρελθόντος και την οδηγούν σε φθίνουσα πορεία. Βέβαια, η Ελλάδα έχει και παράδοση στα σοβαρά προβλήματα σε σχέση με τη διαδικασία της οργάνωσης της, που σε αρκετές περιπτώσεις την οδηγούν σε ευτελισμό της πολιτικής της παρουσίας, οικονομική ύφεση και αποεμάτωση της πολιτισμικής της στάθμης. Παρόλα αυτά όμως οι σύγχρονες δυνατότητες της κοινωνίας σε συνάρτηση με τη δραστηριοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα και ιδιαίτερα των νέων, μπορεί να ανοίξει διόδους για μία πιο άρτια και ολοκληρωμένη προσπάθεια διαμόρφωσης δημοκρατικών θεσμών και λειτουργιών.

Σήμερα, ένα βήμα πριν από το 2000, σε μια εποχή που κυριαρχεί η τεχνολογία, η οικονομία στην οργάνωση των κοινωνιών με παντελή έλλειψη της έννοιας «άνθρωπος», είναι σχεδόν φυσικό να κυριαρχούν οι οικονομικές σκοπιμότητες και το στενό υλικό συμφέρον, η κρίση των θεσμών και η έλλειψη των αξιών, που αποτελούν αναπόφευκτο φαινόμενο.

Η σημερινή πολιτική κατάσταση αποδεικνύει ότι το δημοκρατικό πολίτευμα ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία και χάνει συνεχώς το κύρος και την ηθική του αξία. Ο διοικητι-

κός και πολιτικός συγκεντρωτισμός δεν επιτρέπει την ανάληψη πρωτοβουλιών από άλλους φορείς, εφόσον η εξουσία έχει παραδοθεί σε ορισμένους. Επιπρόσθετα, η γραφειοκρατία, που υποβιβάζει την ανθρώπινη υπόσταση, αποτελεί τροχοπέδη στην εδραίωση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Είναι, λοιπόν, ένας ασταμάτητος εξουτελισμός του ανθρώπου που ξεπερνά τα όρια μιας καθαρά υπηρεσιακής σχέσης.

Η ανισότητα ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς, άνεργους και εργαζόμενους, στον άνδρα και τη γυναίκα, στο πλαίσιο της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Μία μόνιμη όξυνση σχέσεων προκαλεί το δημόσιο περί δικαίου αίσθημα με κινδύνους αναταραχών και εξεγέρσεων. Πολλές φορές οι κοινωνικές ανισότητες διογκώνονται με αξιώματα και προνόμια, που πηγάζουν από την οικογενειοκρατία, αναδεικνύοντας πρόσωπα τα οποία είναι ανίκανα, αλλά προωθούνται τελικά σε θέσεις - κλειδιά. Η αναξιοκρατία οδηγεί σε αδικίες που γίνονται συντελεστές ικανοποίησης των επιδιώξεων κάποιων άπληστων ατόμων, τα οποία είναι δέσμια του στενού ατομικού τους συμφέροντος. Ο συνειδητός πολίτης υποχωρεί όλο και περισσότερο και μετατρέπεται σε παθητικό και αδιάφορο υπήκοο, ο οποίος, ακόμα και στη δημόσια συμπεριφορά του, προτάσσει το προσωπικό του συμφέρον. Άρα λοιπόν πρωταγωνιστής της πολιτικής ζωής δεν είναι ο αυτόνομος πολίτης, αλλά τα ισχυρά και οργανωμένα συμφέροντα, καθώς και μεγάλες πολιτικές ομάδες και οργανώσεις.

Το πνεύμα του υλικού ευδαιμονισμού και ατομικισμού χαλαρώνει την κοινωνική συνείδηση του σημερινού ατόμου, με αποτέλεσμα την αδιαφορία για τα κοινά και τη μείωση της ικανότητάς του να λειτουργήσει συλλογικά. Έτσι παραμερίζονται ικανές και ηθικές προσωπικότητες, εξαχρειώνεται και αποχαυνώνεται ο λαός, απουσιάζει εντελώς η αρετή και η ηθική, που είναι δύο από τα βασικά δομικά στοιχεία της δημοκρατίας. Κυριαρχούν το δίκαιο και η δύναμη του ισχυρότερου, ο σκληρός ανταγωνισμός, η παρανομία, η αυδοσία. Κυριαρχεί το «ρουσφέτι» που νοθεύει την ιδεολογική και πολιτική ζωή, φθείρει πολίτες και πολιτικούς, δημιουργεί κλίμα αναξιοπρέπειας και ανηθικότητας. επικρατεί ο «επιθελισμός» και η στυγνή εκμετάλλευση σε μια χρησιμοθηρική κοινωνία, στην οποία είναι καλλιεργημένο το κλίμα της αναξιοκρατίας και αναξιοπιστίας και κατά συνέπεια ανελευθερίας. Αυτά υπονομεύουν την πολιτεία και τους θεσμούς της, διαφθείρουν το πνεύμα και την ψυχή, ισοπεδώνουν την ατομική, πολιτική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή, εξουτελίζουν τα άτομα ως οντότητες και ως πολίτες, υποβιβάζοντάς τα στο επίπεδο της συναλλαγής.

Τα θεμέλια της δημοκρατίας κλυδωνίζονται. Προσωπικές διαμάχες και σφοδρές συγκρούσεις σε διαπροσωπικό και διακρατικό επίπεδο βρίσκονται στο προσκήνιο και ανατρέπουν τη δημοκρατική, ελεύθερη και ειρηνική ζωή των ανθρώπων. Έχει παρατηρηθεί, άλλωστε, ότι κάποια προβλήματα

της κοινωνίας, που θα μπορούσαν να είχαν επιλυθεί και εξαιρεθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με ένα σωστό και εποικοδομητικό διάλογο, στη βάση σφαιρικών και πολύπλευρων απόψεων, τελικά, λύνονται με διαφωνίες και πολλές φορές με χειροδικίες, που το ελληνικό κοινοβούλιο, αφού πλέον έχει μεταβληθεί σε αρένα διαξιφισμών, έχει αρκετές φορές επιδείξει.

Επίσης, μέρα με την ημέρα αυξάνεται η παραπληροφόρηση των πολιτών από τα πλείστα όσα πολιτικά κόμματα, που με την τακτική της κινδυνολογίας, της σκανδαλοθηρίας και της λασπολογίας σε συνεργασία με τα ΜΜΕ, στοχεύουν στην αύξηση της εκλογικής τους δύναμης. Το φαινόμενο αυτό γίνεται εντονότερο σε προεκλογικές περιόδους. Στο σύγχρονο δημοκρατικό πολίτευμα, δεν είναι άγνωστα τα φαινόμενα της παραπληροφόρησης, της συγκαλυμμένης λογοκρισίας, της προβολής μη ουσιωδών θεμάτων και της περίτεχνα προβεβλημένης προπαγάνδας, που στις μέρες μας χρησιμοποιώντας επιστημονικές μεθόδους, διαστρεβλώνει συχνά την αλήθεια, κάνοντας έτσι ευκολότερη την χειραγώγηση των μαζών με τελικό αποτέλεσμα την κατάχρηση της εξουσίας. Μίας εξουσίας που έχει βέβαια συστατικά της στοιχεία τη δημιουργία και τον λαϊκισμό. Έτσι, οι πολίτες αποπροσανατολίζονται από το ενδιαφέρον τους για τα κοινά και την πολιτική κατάσταση.

Παρατηρείται ένα φαινόμενο πολιτικής οκνηρίας και μία διάθεση «ωχαδεμφισμού» που αποσυνθέτει τον πολίτη, τον αχρηστεύει, τον κάνει επικίνδυνο και αδιάφορο. Πολλές φορές, η στάση του αυτή οφείλεται στη σταδιακή απώλεια εμπιστοσύνης στην πολιτική εξουσία. Οι πολίτες παραιτούνται συνεχώς από την πολιτική τους ταυτότητα και δε συμμετέχουν δυναμικά στις πολιτικές λειτουργίες. Εξαιτίας της «απολιτικής» στάσης, για να μην πούμε της δειλίας του λαού, επιπλέον συχνά οι δημοκόποι και οι τυχοδιώκτες. Η νωθρότητα που επικρατεί, υποβοηθεί πάντα τους καιροσκόπους να αρπάζουν την εξουσία.

Αυτό συντελείται κυρίως μέσω του Τύπου, που θεωρείται στήριγμα της δημοκρατίας. Η εξουσία αυτή ασκεί κυριαρχική επιρροή στην κοινή γνώμη διά του αποπροσανατολισμού και της παραπληφόρησης της κοινής γνώμης. Τα τελευταία χρόνια ο «κιτρινισμός» του την φθείρει, υποβαθμίζοντας το κύρος της, εξυπηρετώντας κομματικά συμφέροντα και σπλώνοντας εξέχουσες προσωπικότητες. Όταν ο Τύπος υπολείπεται, κάτι που συμβαίνει τις περισσότερες φορές, ο πολιτικός διάλογος δυσχεραίνεται και νοθεύεται η πολιτική συνείδηση. Η κακή λειτουργία του Τύπου, που υποβώσκει και γίνεται βαθμιαία όλο και πιο φανερή, είναι ολέθρια. Ολέθρια, διότι πλήττει τις ισορροπίες και τη λειτουργικότητα του δημοκρατικού πολιτεύματος και υποσκάπτει τον τεράστιο παιδευτικό ρόλο –με την ευρύτατη έννοια του όρου– του Τύπου.

Επιπροσθέτως, η ανορθόδοξη πληροφόρηση των πολιτών

προκαλεί οξύτατες τριβές μεταξύ κομμάτων, επικρατούν οι ισχυροί και ανάξιοι και οξύνεται η πολιτική αδιαλλαξία, ο πολιτικός φανατισμός.

Οι δημοσιογράφοι είναι αυτοί που δημιουργούν έντονο φανατισμό στις λαϊκές μάζες με την όξυνση των πολιτικών παθών. Είναι ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζει την εποχή μας, η οποία διακρίνεται για την έλλειψη ηθικών αξιών, ιδεολογική σύγχυση, ατομικισμό, δογματισμό, μισαλλοδοξία και αναστολή του ανθρωπισμού. Υπονομεύει τη δημοκρατία και συχνά οδηγεί στη δικτατορία.

Η τηλεόραση αποτελεί ένα μέσο, με το οποίο η γνήσια δημοκρατική ιδέα συνθλίβεται σε μεγάλο βαθμό. Μεγαλύτεροι είναι οι κίνδυνοι, όταν η ενημέρωση ελέγχεται ασφυκτικά από κέντρα εξουσίας, έξω από τα νόμιμα. Η προσπάθεια αυτών των κέντρων αποβλέπει στο να ενδιαφέρουν το κοινό οι πληροφορίες που συμφέρουν σε αυτά. Όσον αφορά τον πολιτικό, αυτός εύκολα εξαπατάται από την τηλεοπτική προβολή και εγκαταλείπει την παραδοσιακή τακτική της δημόσιας εικόνας του, που είναι να βρίσκεται στο Κοινοβούλιο, να νομοθετεί, να θεσμοθετεί και να υπηρετεί τους δημοκρατικούς θεσμούς και, για λόγους θεαματικότητας και μόνο, εξισώνεται στην οθόνη με τον τηλεπαρουσιαστή, τον ηθοποιό, τον τραγουδιστή, τον αθλητή. Ο πολιτικός, συχνά, δέχεται προκλήσεις από την τηλεόραση, που αποτελεί αναμφισβήτητα εξουσία της εποχής μας, με αποτέλεσμα να παραμελεί το καθαρά πολιτικό του έργο.

Η δημοκρατία πάντοτε έκρινε και συνεχίζει να κρίνει τον εαυτό της. Οι κριτικοί της, παλαιοί και νέοι, θεωρούν ότι το να είναι αβέβαιη για τον εαυτό της είναι η αδυναμία της. Η αμφιβολία την προστατεύει από την υπερβολική εμπιστοσύνη στο αναπόφευκτο μέλλον της. Στην ιστορία του ανθρώπου το μέλλον είναι απρόβλεπτο. Γι' αυτήν την κατάσταση η επίρριψη των ευθυνών δεν πρέπει να είναι μόνο στο Κράτος, αλλά και σε εμάς τους πολίτες.

Όταν καλούμαστε να δώσουμε την ψήφο μας, αλλά η σκέψη ή η απόφασή μας επηρεάζεται από ενδοιασμούς, διότι εάν ψηφίσουμε διαφορετικά από τις επιθυμίες τις δικές μας, τότε θα υπάρξει πίεση προς την πλευρά μας, η οποία γίνεται με την απειλή οικονομικών κυρώσεων, στρατιωτικών περιπλοκών και άλλων πολλών, πλέον δεν μπορούμε να μιλάμε περί δημοκρατίας. Δεν μπορούμε επίσης να μιλάμε για ελευθερη και αβίαστη έκφραση της θελήσεως από τη στιγμή που παρατηρούμε το Κοινοβούλιο να υπολειπεται, τα φλέγοντα θέματα να παρουσιάζονται ως ασήμαντα, να συμπιέζεται ο χρόνος των αγορητών, το φαινόμενο των άδειων εδρών και των ψηφοφοριών με προαποφασισμένα αποτελέσματα. Όλοι είμαστε υπεύθυνοι για την πορεία του πολιτεύματος αυτού.

Οι πολίτες έχουν ανάγκη από το «σωκρατικό» οίστρο, για να καταλάβουν πλέον και να δεχθούν ότι είναι αίτημα δίχως άλλο μια ουσιώδης και ρεαλιστική αντιμετώπιση των πολιτι-

κοινωνικών φαινομένων του τόπου μας. Εδώ και πολλά χρόνια παρατηρείται έντονη η τάση του εφησυχασμού και της επανάπαυσης, η τάση της παραίτησης από ευθύνες, δίχως αντίστοιχη τάση παραίτησης από διεκδικήσεις. Ο πολίτης συνήθως αποστασιοποιείται από το κράτος. Θεωρεί ότι από τη στιγμή που δίνει την ψήφο του, την ευθύνη την έχει αυτό. Αυτή την ολέθρια αποστασιοποίηση πρέπει να καταπολεμήσουμε. Πρέπει να γίνει κατανοητή η ενεργή συμμετοχή του πολίτη στο καθημερινό πολιτικό «γίγνεσθαι». Κράτος και πολίτες είναι δύο έννοιες αλληλένδετες και σε μεγάλο βαθμό ισότιμες μεταξύ τους. Δικαιολογημένα επομένως ο Τζών Κέννεντυ είχε προωθήσει το σύνθημα «μη ρωτάς τι κάνει το κράτος για σένα, αλλά τι κάνεις εσύ για το κράτος». Η Πολιτεία μας έχει αυτή την ανάγκη, διότι αλλιώς αποδυναμώνεται και χωρίς τη δυναμική μας σύμπραξη αποδιοργανώνεται και η δημοκρατία.

Εμείς, η νεολαία αυτής της χώρας, είμαστε απογοητευμένοι με το όλο κλίμα που υπάρχει. Οραματιζόμαστε μία κοινωνία όπως την φανταζόταν ο Περικλής στον Επιτάφιο και κάτι περισσότερο. Ονειρευόμαστε μία Δημοκρατία όπου κυρίαρχη θέση θα έχει ένας ελεύθερος, ειλικρινής, αφανάτιστος και αδογματίστος διάλογος, ο οποίος θα είναι απαλλαγμένος από μισαλλοδοξίες, ισχυρογνωμοσύνες και προκαταλήψεις. Ο διάλογος λοιπόν αποτελεί όργανο, μέσω του οποίου θα επιλύονται τα πλείστα κοινωνικά και πολιτικά φλέγοντα θέματα, για να μπορέσει να αποφευχθεί η βία, η τρομοκρατία και η εγκληματικότητα, ο φανατισμός και το πάθος. Οραματιζόμαστε ένα δημοκρατικό πολίτευμα, στο πλαίσιο του οποίου θα επικρατεί αξιοκρατία, δηλαδή θα προωθείται ο άξιος, ο ικανός για μία δημόσια θέση ή αξίωμα χωρίς να εμποδίζεται από την καταγωγή, τον πλούτο, και τη κοινωνική θέση του. Έτσι, με την αξιοκρατία το άτομο θα αποκτά κύρος, ο συναγωνισμός ανάμεσα στα άτομα θα είναι ευγενής και θα διαμορφώνεται πάνω απ' όλα δημοκρατικό ήθος. Εκεί θα υπάρχει η ανεγκτικότητα, ο εξευγενισμός, η εντιμότητα, η δημιουργικότητα, η ευσυνειδησία και η πληρότητα του ανθρώπου, ώστε να μην ακρωτηριάζεται ψυχικά και ηθικά και να αναπτύσσει ειλικρινείς και ανιδιοτελείς σχέσεις με τον συνάνθρωπό του.

Βέβαια, για την ύπαρξη μίας γερής, ιδανικής και ολοκληρωμένης δημοκρατίας στη χώρα μας, χρειάζεται αρχικά να περάσει ο άνθρωπος από κάποια στάδια εσωτερικού εκπολιτισμού.

Το πρώτο χρέος μιας δημοκρατικής πολιτείας είναι η κατάλληλη παιδεία. Τούτο σημαίνει τη συστηματική καλλιέργεια όλων των ψυχικών, ηθικών και πνευματικών δυνάμεων, οι οποίες συνιστούν την προσωπικότητα του ανθρώπου. Πρέπει να εφαρμοστεί μια ανθρωπιστική παιδεία στο πλαίσιο της σχολικής κοινωνίας, ώστε τα άτομα να αποκτούν δημοκρατικό ήθος από μικρή ηλικία. Με την πρωτοβουλία της Πολιτείας για δημιουργική δράση καθηγητών, μαθητών, γονέων,

φορέων και θεσμών, να προωθηθούν τα φλέγοντα σχολικά θέματα και ζητήματα που αφορούν το θεσμό της δημοκρατίας, την πολιτική κατάσταση της Χώρας μας, το πολιτιστικό «γίγνεσθαι» σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και άλλα πολλά.

Χρειάζεται κοινή δημοκρατική συνείδηση και από καθηγητές και από μαθητές, πάντα μέσα στο πλαίσιο των δημοκρατικών κοινοτήτων, με πολιτική αγωγή, που θα πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις, μέσω της κατάλληλης οργάνωσης και απαραίτητη καθοδήγηση των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς. Πολύ σημαντικό είναι, στην κατεύθυνση αυτή, η δραστηριοποίηση της νεολαίας μέσα από θεσμούς που προάγουν το δημοκρατικό πολίτευμα, όπως τα δικαστήρια και η Βουλή των Ελλήνων.

Επίσης, σε μία δημοκρατική πολιτεία, που θα έχει κυριότερη φροντίδα την παιδεία, θα χρειαστούν καλύτερα οργανωμένα σχολεία, προγράμματα μελετημένα με σύνεση και εναρμονισμένα με τις σύγχρονες ανθρώπινες και κοινωνικές απαιτήσεις, σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή σε κατευθύνσεις θεωρητικού, ανθρωπιστικού, θετικού χαρακτήρα, βιβλιοθηκών, πολιτιστικών φορέων, που θα καθιερώνουν και θα προάγουν την επιστημονική έρευνα και την καλλιτεχνική δημιουργία.

Επιπρόσθετα προς τα παραπάνω, είναι και η ακόλουθη πρότασή μας, που θα μπορούσε να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τους δημοκρατικούς μας οραματισμούς: Θεωρούμε λοιπόν επιτακτική αναγκαιότητα την πραγματοποίηση της οικονομικής διοικητικής, πολιτιστικής αποκέντρωσης, δηλαδή μιας κατ'εξοχήν πολιτικής πράξης, που αποτελεί θεσμό η ίδια, αποσκοπεί στη διεύρυνση της Δημοκρατίας και την επανατοποθέτηση του ατόμου στην πολιτική του ιδιότητα. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την οικονομική αποκέντρωση εννοούμε το σύνολο των μέτρων, που θα πρέπει να λαμβάνει και να εφαρμόζει το Κράτος, στοχεύοντας στην οικονομική και ιδιαίτερα βιομηχανική αποσυμφόρηση ορισμένων περιοχών. Τα κέντρα εργασίας και οικονομικής εν γένει δραστηριότητας σωστό είναι να κατανέμονται έτσι, ώστε να εξυπηρετείται η ισόρροπη ανάπτυξη των διαφόρων περιοχών μιας χώρας με βάση την αναπτυξιακή τους ιδιαιτερότητα. Η οικονομική αποκέντρωση μπορεί να επιτευχθεί με τη διεύρυνση των βιοτεχνικών και εμπορικών δραστηριοτήτων και των πλείστον όσων προσφερόμενων υπηρεσιών. Αλλά και η διοικητική αποκέντρωση αποτελεί αναγκαιότητα τεράστιας σημασίας. Είναι απαραίτητο ορισμένες λειτουργίες να μεταβιβάζονται σε περιφερειακά όργανα του Κράτους, δίχως έτσι να χρειάζεται η έγκριση των Κεντρικών Κυβερνητικών Αρχών, στο πλαίσιο της λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παράλληλα, η πολιτιστική αποκέντρωση μπορεί να επιτευχθεί με τη δημιουργία περισσότερων, πιο σύγχρονων περιφερειακών Πανεπιστημίων, Κέντρων Τέχνης, Γραμμάτων και Αθλητισμού. Αν και δεν πρέπει να ξεχνάμε πόσο μεγάλες είναι οι κρατικές ευθύνες για κοινωνική πρόνοια, η

κρατική μέριμνα για τους πολίτες, ωστόσο το Κράτος πρέπει να στραφεί με ιδιαίτερη φροντίδα στη νεολαία αυτού του τόπου, που έχει παραγκωνιστεί πολιτικά, συνθλίβεται από την χρησιμοθηρική παιδεία, την αναξιοκρατία και τα άλλα πλείστα όσα πλήγματα.

Από την άλλη μεριά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης μπορούν να γίνουν το στήριγμα της Δημοκρατίας, πραγματοποιώντας το άνοιγμά τους προς τον πολίτη. Οι ιδιοκτήτες των Μ.Μ.Ε. θα πρέπει να μην υπηρετούν κομματικά και οικονομικά συμφέροντα, που να τους εμποδίζουν στην ελεύθερη έκφραση των απόψεών τους, δημιουργώντας έτσι πρόβλημα στη δημοκρατία. Πρέπει, λοιπόν, να υπάρξει αντικειμενική προβολή των οικονομικοπολιτικών γεγονότων και όσων ακόμη επηρεάζουν τη λειτουργία του πολιτεύματος. Όσον αφορά, δηλαδή, την τηλεόραση, πρέπει να βελτιώσει το υλικό της με εκπαιδευτικά προγράμματα και πιο έμπρακτα με τη δυνατότητα προσέγγισης της προς τους ανθρώπους. Όσον αφορά, επίσης, τη σωστή λειτουργία του Τύπου, σημαντικός παράγοντας, που μπορεί να συμβάλει, είναι η απαλλαγή των δημοσιογράφων από οικονομικοπολιτικούς παράγοντες και πιέσεις.

Τέλος, προκειμένου να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή, να μπει το πλαίσιο λειτουργίας της κοινωνίας, να διευκολυνθεί η κοινωνική συμβίωση, να υπάρξει ανάπτυξη του πολιτισμού, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ο εκσυγχρονισμός των θεσμών της δικαιοσύνης, του κοινοβουλίου, των πολιτικών κομμάτων και των Μ.Μ.Ε. Οι δημοκρατικοί θεσμοί, για να συντελέσουν στις κοινωνικές αλλαγές, πρέπει να είναι, πέρα από δημοκρατικοί, σεβαστοί από τους πολίτες, προοδευτικοί και σύγχρονοι. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να γίνει αναφορά στα δημοψηφίσματα. Δυστυχώς, όμως, στη σύγχρονη εποχή αυτά δεν αποτελούν πάντα δείκτη ποιοτικής και άμεσης Δημοκρατίας, διότι συνήθως στέκουν τροχοπέδη οι οικονομικοπολιτικές εκτροπές και οι αποφάσεις που παίρνονται είναι μέσα στο πλαίσιο μιας συντεχνιακά οργανωμένης Βουλής. Το Σύνταγμά μας στην παράγραφο 2 του άρθρου 44 προβλέπει τη διεξαγωγή δημοψηφισμάτων για κρίσιμα εθνικά θέματα, αλλά και για τη ρύθμιση σοβαρών κοινωνικών ζητημάτων. Καλό θα ήταν οι πολιτικοί να δίνουν έστω μια στοιχειώδη βάση σ' αυτά τα θέματα. Με τα τοπικά επίσης δημοψηφίσματα τα πολιτικά ενδιαφέροντα των πολιτών θα κινητοποιηθούν σε μεγάλο βαθμό. Θα τους δίνουν τη δυνατότητα για μέθεξη στα κοινά, καθώς θα αυξηθεί η δύναμη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Μέσα από τη λειτουργία, λοιπόν, όλων των παραπάνω διαδικασιών οι άνθρωποι θα επανακτήσουν τον αρχικό τους πολιτικό χαρακτήρα, με ουσιαστικό αποτέλεσμα τη διεύρυνση της δημοκρατίας και όλων των συνακόλουθων πολιτικών δραστηριοτήτων. Σημαντική θέση σ' αυτήν την προσπάθεια μπορούν να έχουν οι νέοι της σύγχρονης κοινωνίας μας, ενδυναμωμένοι με τα δημοκρατικά ιδεώδη μέσα από παιδεία,

ανθρωπιστικά διαμορφωμένη. Βασικός στόχος, για την καλύτερη λειτουργία της κοινωνίας με κύριο χαρακτηριστικό τη συμμετοχική δράση του θεσμού, είναι και το εθνικό κοινοβούλιο νέων, που ανοίγει δρόμους σε τέτοιες διαδικασίες.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Κηπουρίδου έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΗΠΟΥΡΙΔΟΥ (Α' Θεσσαλονίκης): Κύριε Πρόεδρε, από την πλευρά μου θα ήθελα να επισημάνω και να υπεισέλθω στο θέμα της ισότητας των δυο φύλων, για τη θέση της γυναίκας στη σημερινή σύγχρονη κοινωνία.

Είναι δραματικό το γεγονός ότι από πολύ παλαιά, και μπορώ να πω έως σήμερα αλλά σε μικρότερη έκταση, παρατηρείται το φαινόμενο που λέγεται ανεργία, που έπληττε και πλήττει τη γυναίκα. Το μόνο επάγγελμα που της έδινε η κοινωνία, ήταν το επάγγελμα της μητέρας και της νοικοκυράς. Επίσης, δε συμμετέχει στα κοινά, στα πολιτιστικά, πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα. Σήμερα, άρχισε η κατάσταση να γίνεται πιο ευνοϊκή για τις γυναίκες. Η γυναίκα δεν έπαιρνε την ίδια μόρφωση, με αυτήν του άνδρα. Για όλη αυτή την κατάσταση φταίει η παραπληροφόρηση από τα ΜΜΕ και η αυταρχικότητα του άνδρα. Αποτέλεσμα και αυτής είναι το φαινόμενο των ανύπανδρων γυναικών, οι οποίες αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, που όμως η κοινωνία δεν προθυμοποιείται να τα επιλύσει.

Το φεμινιστικό κίνημα έδωσε δικαιώματα στη γυναίκα, πρέπει όμως να αποκτήσει ίσα δικαιώματα με τον άνδρα και στην πράξη και όχι μόνον με τους νόμους. Για το λόγο αυτό προτείνω πρώτον, να αναλάβουν πρωτοβουλία ενημέρωσης της κοινωνίας οι πνευματικοί άνθρωποι. Δεύτερον, ειδικό μάθημα περί ισότητας στα σχολεία. Τρίτον, πλήρη υποστήριξη της γυναίκας από την Πολιτεία. Τέταρτον, σεβασμός προς την ανύπανδρη μητέρα και το παιδί της. Πέμπτον, ίδρυση βρεφονηπιακών σταθμών για την εργαζόμενη μητέρα. Έκτον, μειωμένο ωράριο στην έγκυο γυναίκα χωρίς μείωση αποδοχών. Έβδομον, μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στα κοινά.

Για όλα αυτά χρειάζεται αγώνας για την ισότητα των δύο φύλων και όχι διεκδίκηση δικαιωμάτων των γυναικών σε βάρος των ανδρών. Η γυναίκα πρέπει να αναζητά νομοθετικά τη βελτίωση της θέσης της στην κοινωνία και αφετέρου να επιδιώκει εφαρμογή στην πράξη των όσων έχει πετύχει.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Χιώνη έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΙΩΝΗ (Β' Αθήνας): Το θέμα της τηλεόρασης και του ανεπαρκούς συστήματος αξιών της έχει συζητηθεί κατά κόρον. Θα ήθελα όμως να σταθούμε στην κακή ποιότητα της τηλεόρασης και στο πόσο αυτή επηρεάζει την νεολαία. Στους νέους και τα παιδιά παίζει καταλυτικό ρόλο και αυτό, διότι ο νέος άνθρωπος λαμβάνει τα ερεθίσματα χωρίς κριτική επεξεργασία και ιδιαίτερη εμβάθυνση. Εδώ υπεισέρχεται ο παράγοντας «ποιότητας του προγράμματος» της τηλεόρα-

σης, για τον οποίο έχει γίνει πολύς λόγος. Το θέμα της ποιτικής τηλεόρασης είναι τεράστιο, αν και η ποιότητα, με την πιστή απόδοση του όρου, είναι δύσκολο να προσδιορισθεί.

Πιστεύω ότι το πρόγραμμα της τηλεόρασης σε γενικές γραμμές πρέπει να στέκεται πάνω από το μέσο επίπεδο του κοινού. Γνωστός κοινωνιολόγος διατύπωσε την άποψη ότι οι περισσότεροι άνθρωποι χάνουν τις πνευματικές τους ανησυχίες όχι από δική τους βούληση, αλλά γιατί δεν έχουν καιρό να καλλιεργήσουν το πνεύμα τους και συνηθίζουν σε ευτελέστερα ερεθίσματα, επειδή αυτά ακριβώς βρίσκονται μπροστά τους. Έτσι και ο πιο απαιτητικός θεατής προσκολλάται στην εύκολη και εύπεπη εκπομπή, γιατί, όταν θέλεις να ψυχαγωγηθείς, δεν ασχολείσαι με μαθηματικές έννοιες. Εδώ ακριβώς παρουσιάζεται ο ανταγωνισμός, δηλαδή το ποσοστό τηλεθέασης των καναλιών, που εν ονόματι του κέρδους τους, αγωνίζονται όχι για την ποιότητα, αλλά για το ποιο από αυτά, θα παρουσιάσει το πλέον «χαρωπό» θέαμα.

Φανταστείτε, όμως, πόσο πιο κερδοσέμνος θα ήταν ο τηλεθεατής, αν στο πρώτο κανάλι παρουσιαζόταν μια ποιητική ταινία, στο δεύτερο μια επιστημονική συζήτηση, στο τρίτο μια αξιολογη μουσική εκπομπή και στο τέταρτο ένα οικολογικό ή άλλο είδους ντοκυμαντέρ. Ότι και αν επέλεγε ο τηλεθεατής, μέσα από αυτήν την ποιητική ποικιλία, θα ήταν ωφελημένος. Αντίθετα είναι εύκολο να βρεθούν μετριότητες, που μπορούν να παράγουν, σε καθημερινή βάση, εκπομπές μέτριες, πρόχειρες ή και κακές. Ακόμη και τα δελτία ειδήσεων, που είναι εκπομπές ενημερωτικού χαρακτήρα, έχουν παραδοθεί στον πόλεμο της τηλεθέασης, βάζοντας στην άκρη την ουσιαστική ενημέρωσή μας. Έτσι βλέπουμε μέσα από τα διάφορα «παράθυρα» τον ανθρώπινο πόνο και την δυστυχία να εξευτελίζονται στο όνομα της τηλεθέασης. Παρακολουθούμε μέσα από τα «τρέιλερ» τις θλιβερές εικόνες που θα ακολουθήσουν μετά από ένα σύντομο διαφημιστικό διάλειμμα (!!!). Δεν μπορώ να εξηγήσω, για ποιο λόγο από τις πέντε μέχρι τις έξι το απόγευμα, προβάλλεται από τα κανάλια η μιζέρια και η απανθρωπιά. Αυτό συμβαίνει σε ώρα που παρακολουθούν οι περισσότεροι ευαίσθητοι δέκτες, τα παιδιά, αυτοί, δηλαδή, που δε θα προσεγγίσουν τα γεγονότα από κάποια άλλη πλευρά, εκτός από αυτή που τους προσφέρεται.

Μέσα, λοιπόν, από αυτήν την κατάσταση είναι αυταπόδεικτο ότι η τηλεόραση δεν μπορεί να προσφέρει στους νέους ό,τι τους χρειάζεται και τους λείπει. Η τηλεόραση στο όνομα της τηλεθέασης έχει απεμπολήσει έναν ακόμα στόχο της, που είναι η εκπαίδευση. Ο ρόλος της μόνο εκπαιδευτικός δεν είναι. Τα σημερινά παιδιά των μεγάλων πόλεων, που ζουν κλεισμένα σε ένα διαμέρισμα, αλλά και της επαρχίας, όπου απουσιάζει κάθε εξωσχολικό ενδιαφέρον, έχουν σαν μοναδική ψυχαγωγία την τηλεόραση. Μέσα, λοιπόν, από ένα σωστό καλλιτεχνικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα το παιδί μπορεί να αντλήσει χιλιάδες μηνύματα ουσίας και συμπεριφοράς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα υποκαταστήσει το σχολείο. Το ποιο-

τικό πρόγραμμα, που εμείς οι νέοι ζητούμε από την τηλεόραση, θέλουμε να συνδυάζει ενημέρωση, επιμόρφωση και ψυχαγωγία. Θέλουμε να προβληματίζει και όχι να αποκοιμίζει. Αν η τηλεόραση μπορούσε με το πρόγραμμά της να μαζέψει γονείς και παιδιά μπροστά στο ίδιο θέμα, θα πετύχαινε να φέρει τους μεγάλους κοντά στον προβληματισμό των παιδιών τους και να τους δώσει την ευκαιρία να συζητήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις και να ψυχαγωγηθούν μαζί. Όμως ούτε αυτό έχει επιτύχει, όπως επίσης δεν έχει επιτύχει και να καταστεί ευεργετικό πολιτιστικό μέσο.

Τα κανάλια πρέπει να αντιληφθούν ότι η εκπαίδευση είναι απαραίτητη σε κάθε κοινωνία και ότι οι πολιτισμένοι πολίτες δεν είναι τυχαία δημιουργήματα, αλλά δημιουργήματα μιας ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Δυστυχώς, το σύστημα αξιών της τηλεόρασης είναι εντελώς ανεπαρκές. Αποσκοπεί στην κατανάλωση και το κέρδος. Ο τηλεθεατής δεν έχει την ευκαιρία να αποκομίσει κάτι θετικό. Σαν νέοι άνθρωποι έχουμε να προτείνουμε πρώτον, χρήση της τηλεόρασης και για εκπαιδευτικούς σκοπούς, που θα απευθύνεται όχι μόνο στις αναλφάβητες μάζες του λαού, αλλά θα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα απαιτήσεων όπως π.χ. μουσική, θέατρο και πνευματικές συζητήσεις. Δεύτερον, αναμόρφωση των παιδικών προγραμμάτων, που σήμερα περιορίζονται σε κινούμενα σχέδια και μάλιστα με σκληρές βίας. Το παιδικό πρόγραμμα πρέπει να είναι θέμα που ξεκουράζει το παιδί, αλλά μέσα από αυτό να πηγάζει η επιμόρφωση και η ενημέρωση. Τρίτον, διαμόρφωση ξεχωριστής ζώνης για τους νέους και τους έφηβους, με προβληματισμούς και συζητήσεις για τη νεολαία και, ειδικότερα, για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, με συμμετοχή νέων καταξιωμένων ανθρώπων, που με τις συμβουλές τους θα κατευθύνουν τον προβληματισμένο έφηβο. Τέταρτον, μείωση των αγορών από το εξωτερικό, διαφόρων σήριαλς. Να γυριστούν ταινίες τα έργα των Ελλήνων συγγραφέων, ώστε να γίνει η θαυμάσια ελληνική λογοτεχνία κτήμα όλου του λαού και κυρίως αυτών που δεν είχαν την δυνατότητα να διαβάσουν τα αντίστοιχα βιβλία. Πέμπτον, να βρεθεί επιτέλους η χρυσή τομή του δικαιώματος της ελεύθερης δημοσιογραφικής έρευνας και του δικαιώματος του απόμου να διαφυλάξει την εικόνα του, μέσα από μια δημόσια διαπόμπευση. Έκτον, η τηλεόραση να ακουμπήσει στα σύγχρονα μεγάλα προβλήματα, όπως είναι η ανεργία, να ενημερώσει επαρκώς τη νεολαία, τον αγρότη, τον εργάτη για το Μάαστριχτ, για τη Λευκή Βίβλο και για όλους εκείνους τους όρους που ακούγονται καθημερινά από τα δελτία ειδήσεων, των οποίων η κατανόηση δεν πρέπει να είναι προνόμιο των λίγων και μορφωμένων. Έβδομον, αντικειμενική παρουσίαση των γεγονότων, χωρίς απόκρυψη βάσει ταξικών επιλογών, και παρουσίαση των προβλημάτων των μεγάλων οργανώσεων της ελληνικής κοινωνίας, όπου μέσα εκεί ο κάθε πολίτης ζει και δρα.

Όλα τα παραπάνω είναι προτεινόμενες λύσεις, πέρα από

το πνεύμα της λογοκρισίας. Είναι ένα ανώδυνο και ανέξοδο αντίδοτο για την αναβάθμιση της τηλεόρασης.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κα Αθηνά Τσίτου.

ΑΘΗΝΑ ΤΣΙΤΟΥ (Νομός Θεσπρωτίας): Θα ήθελα να αναφερθώ στα Μ.Μ.Ε. και ειδικότερα στα reality shows. Έχοντας σαν γενικό πλαίσιο αναφοράς τη διαπίστωση ότι τα Μ.Μ.Ε. εκπαιδεύουν αλλά και παραπαιδεύουν, μορφώνουν αλλά και παραμορφώνουν, θα ήθελα να πω ότι στις μέρες μας παρατηρείται το δεύτερο σκέλος αυτής της διαπίστωσης. Παρατηρούμε, λοιπόν, οι ειδήσεις να γίνονται όλο και πιο τραγικές, τα σήριαλς όλο και πιο δακρύβρεχτα, οι συνεντεύξεις πιο εύκολες, τα show πιο ιταλικά.

Εκείνο, όμως, που αποτελεί αντικείμενο συζήτησης και έντονου προβληματισμού, είναι τα κοινωνικά talk show. Υποθέσεις ιδιωτικού βίου, αλληλοσπαραγμοί, στιγμές αλλοφροσύνης, σκληρές ζήλιες και μίσους δημοσιοποιούνται καθημερινά μέσα από τις κάμερες των reality shows. Φτωχοί, πληγωμένοι άνθρωποι, στην καλύτερη περίπτωση μικρομεσαίοι, εκφράζουν τα παράπονά τους, ξεσπούν και ζητούν τη δημόσια συναίνεση. Δακρύβρεχτες εκπομπές, που συνθέτουν μια ιλαροτραγική ατμόσφαιρα, με τη δικαιολογία ότι εφαρμόζουν το πρότυπο του «καλού σαμαρείτη», τις αρχές της αλληλεγγύης, της ηθικής και υλικής συμπαράστασης, εμπορευματοποιούν απροκάλυπτα τον ανθρώπινο πόνο.

Η τηλεόραση έχει πλέον υποκαταστήσει τους κοινωνικούς λειτουργούς, το ταμείο ανεργίας, τους ψυχολόγους, την πρόνοια, τη δικαιοσύνη, το κράτος. Το πιο περίεργο είναι ότι οι εκπομπές τέτοιου είδους ανθίζουν πλέον και στην Ελλάδα. Η ανωνυμία, η μοναξιά, η ανύπαρκτη επικοινωνία στις μεγαλουπόλεις της Αμερικής δικαιολογούν την άνθισή τους εκεί. Φαίνεται όμως ότι τα νοσηρά αυτά φαινόμενα εμφανίζονται και στην ελληνική κοινωνία. Η Ελλάδα έπαυσε να είναι μια μεγάλη γειτονιά. Οι Έλληνες, ο λαός της μεγάλης παρέας, καθόταν πλέον μπροστά στην τηλεόραση για να μοιραστούν τα προβλήματα αγνώστων και τη γλυκειά κάθαρση, που προσφέρει η εξομολόγηση.

Όσον αφορά τις προτάσεις που θέλω να κάνω, με καλύπτει το βιβλίο της σύνθεσης. Θα ήθελα μόνο να προσθέσω ότι απαιτείται η πνευματική αναβάθμιση του κοινού. Μια καλύτερη παιδεία μπορεί να κάνει τον άνθρωπο μέτοχο του ωραίου και του αληθινού. Έτσι, θα τον θωρακίσει από το ψέμα και τη χυδαιότητα. Δεν είναι επίσης μικρό εκείνο το μέρος του κοινού που, ζώντας στη ζάλη της πνευματικής ναυτίας και στον παροξυσμό που δημιουργεί ο κομματικός φανατισμός, αρέσκεται στο να τρέφεται και να συντηρείται από την ψεύτικη και επιφανειακή πληροφόρηση. Το μόνο που θέλουμε από τα Μ.Μ.Ε. είναι να αναπαράγουν τις ιδεολογικές και κοινωνικές τους απόψεις. Είναι, λοιπόν, έκδηλο ότι η ανάπτυξη προς το καλύτερο των Μ.Μ.Ε. θα επέλθει μαζί με την πνευματική ωρίμανση του ίδιου του κοινού.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Αντώνιος Παναγάκος.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΝΑΓΑΚΟΣ (Β' Αθήνας): Θα αναφερθώ στα τροχαία ατυχήματα που είναι η υπ' αριθμόν 1 αιτία θανάτου στην Χώρα μας και οφείλονται σε μια αλυσίδα δυσμενών παραγόντων. Καθημερινά γινόμαστε αποδέκτες τρομερών τροχαίων ατυχημάτων με εκατόμβες νεκρών, κυρίως νέων, ανθρώπων δηλαδή που χρειάζεται η Χώρα μας και που, εξαιτίας συγκυριών κρατικής ευθύνης και αδιαφορίας, γίνονται θύματα της ασφάλτου.

Δυστυχώς, είμαστε η πρώτη χώρα σε τροχαία στην Ε.Ε. και αντί οι πολιτικοί να φτιάξουν καινούριους νόμους για τους ασυνείδητους οδηγούς και τους κακούς κατασκευαστές των οδικών δικτύων, το μόνο που κατάφεραν με την εγκληματική αδιαφορία τους ήταν, να αυξήσουν το ποσοστό των θανατηφόρων ατυχημάτων κατά 104%.

Στα 6 τελευταία χρόνια, από το 1991 μέχρι το 1996 χάθηκε στους δρόμους μια ολόκληρη πόλη, σαν την Σπάρτη, σε νεκρούς και πάνω από 5 μεγάλες πόλεις σε τραυματίες. Συνολικά έγιναν 10.950 τροχαία, σκοτώθηκαν 12.405 άτομα, έμειναν ανάπηρα 21.311 άτομα και άλλα 172.347 άτομα τραυματίστηκαν ελαφρύτερα.

Όλα αυτά οφείλονται κατά κύριο λόγο στον ανεκπαιδευτο Έλληνα οδηγό, που η πολιτεία του δίνει νομίμως το δικαίωμα να σκοτώνει, χάρη στα παράνομα διπλώματα. Κατά δεύτερο λόγο στον ψυχισμό του, στον εταιθελισμό του, στο «ξέρεις ποιος είμαι εγώ και ποιον πολιτικό έχω που θα με σώσει ό,τι και αν γίνει;». Αυτός ο τόπος διακατέχεται από μια σχιζοφρένεια. Είμαστε ο μόνος λαός στον κόσμο που μας πιάνει ένα σύνδρομο εξουσίας, μόλις πιάσουμε το τιμόνι. Γινόμαστε οι άρχοντες του δρόμου, οι εξουσιαστές των πάντων. Είμαστε οι οδηγοί, που το σύστημα μας στέλνει να μάθουμε να οδηγούμε, αφού πρώτα πάρουμε το δίπλωμα, αγοράζοντάς το τις περισσότερες φορές.

Στη Χώρα μας τα τροχαία αποτελούν τζίρο για πολλές κατηγορίες επαγγελματιών. Για τις αυτοκινητοβιομηχανίες, τους εμπόρους ανταλλακτικών, τις ασφαλιστικές εταιρείες, τα νοσοκομεία, τα γραφεία τελετών, τους εργολάβους δημοσίων έργων που αναπτύσσουν νέα εργοτάξια, καθώς και τον τύπο με τα ηχηρά πρωτοσέλιδα.

Προτείνω τα ακόλουθα μέτρα για τη βελτίωση αυτής της κατάστασης, θέτοντάς τα παράλληλα υπόψη των πολιτικών μας:

- Η οδική παιδεία να ξεκινά από τα σχολικά θρανία.
- Να αλλάξει το σύστημα εκπαίδευσης και εξέτασης των υποψηφίων οδηγών.
- Οι άδειες στα συνεργεία να δίνονται με πολύ αυστηρά κριτήρια.
- Για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Συγκοινωνιών να ισχύσει αυστηρότατο «πόθεν έσχες».
- Οι κατασκευαστές των οδικών δικτύων να διώκονται

για τις κακοτεχνίες και η ποινή τους να είναι χωρίς αναστολή και μη εξαγοράσιμη.

- Να τηρούνται οι διεθνείς κανονισμοί για τους οδηγούς βαρέων ατυχημάτων.

- Να ενταθεί η αστυνόμευση στους εθνικούς και επαρχιακούς δρόμους.

- Οι οδηγοί που με την οδική τους συμπεριφορά προκαλούν ατυχήματα να διώκονται.

- Οι κλήσεις της τροχαίας, που θα δίνονται από σωστά εκπαιδευμένους τροχονόμους, να μην σβήνονται.

- Συστηματικός έλεγχος αλκοτέστ.

- Ενημέρωση των οδηγών για τη σωστή χρήση της ζώνης και του κράνους.

- Να διανεμηθούν φυλλάδια στους οδηγούς με συμβουλές πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος.

Σταματήστε, κύριοι πολιτικοί, το καταρακίλισμα αυτού του τόπου που λέγεται Ελλάδα. Αυτού του τόπου που ήταν ο πρώτος και τον καταστήσατε τελευταίο με το ρουσφέτι και την ψηφοθηρία, με το κυνήγι της εξουσίας και το παραφούσκωμα της τσέπης. Ξαναδώστε την αίγλη στον πολιτικό. Οι καρέκλες θα φθαρούν, αλλά τα έργα θα μείνουν κι εσείς δε θα ντρέπεστε να κοιτάξετε εμάς τους νέους στα μάτια. Ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κα Αθηνά Τούτση.

ΑΘΗΝΑ ΤΟΥΤΣΗ (Β' Πειραιά): Κύριε Πρόεδρε, μας απασχολούν συχνά όλους μας τα προβλήματα των ελληνικών φυλακών, τα οποία γίνονται ευρέως γνωστά, όταν οι κρατούμενοι εξηγείρονται, κυρίως εξαιτίας των συνθηκών ζωής. Ένα μεγάλο πρόβλημα, που αντιμετωπίζουν, είναι ο συνωστισμός. Σε κάθε κελί βρίσκονται 4-5 κρατούμενοι, γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους για την υγεία τους, αλλά και μια κατάσταση που διαφθείρει, αφού ουσιαστικά ο ένας εκπαιδεύει τον άλλο στο έγκλημα. Οι ίδιοι κρατούμενοι ομολόγησαν ότι, αν κάποιος δεν είναι ομοφιλόφυλος, γίνεται κατά την έκτιση της ποινής του.

Το οικονομικό πλαίσιο στήριξης της Ε.Ε. παρέχει χρήματα για την ανέγερση νέων φυλακών, γεγονός που λύνει το πρόβλημα συνωστισμού αλλά δε βοηθά, γιατί το σωφρονιστικό σύστημα αποδεικνύει σχεδόν καθημερινά ότι έχει αποτύχει οικτρά.

Για να λυθεί αυτό το πρόβλημα υπάρχουν καλύτερες λύσεις. Π.χ. κρατούμενοι για χρέη να εργάζονται σε δημόσια έργα, χωρίς να κρατούνται στις φυλακές, εξοφλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα χρέη τους. Μεγαλύτερο πρόβλημα, όμως, αποτελούν οι γυναίκες και οι ανήλικοι. Οι περισσότερες κρατούμενες βρίσκονται στις φυλακές για ναρκωτικά. Άρα, μπορούν να δημιουργηθούν ειδικά κέντρα απεξάρτησης, όπου θα μπορούν να ζουν με τα παιδιά τους, όσες έχουν, και τα οποία θα μπορούν να φοιτούν σε σχολεία και να ζουν φυσιολογικά και όχι στο στενό χώρο της φυλακής.

Οι ανήλικοι αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα αναλφαβητισμού και ανεργίας. Ένα είδος χωριού SOS με σχολεία και χώρους όπου θα εργάζονται κερδίζοντας χρήματα, για να είναι οικονομικά ανεξάρτητα άτομα, αποφεύγοντας τις μικροκλοπές, θα ήταν ίσως ιδανικό για αυτούς. Αποδεικνύεται εξάλλου ότι τα σωφρονιστικά καταστήματα ανηλίκων, αντί να βελτιώσουν τους νέους, τους οδηγούν στην πλήρη εξαθλίωση μετατρέποντάς τους σε εγκληματίες.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Ντάσιου.

ΣΤΕΛΛΑ ΝΤΑΣΙΟΥ (Νομός Φθιώτιδος): Καθημερινώς βιώνουμε κοινωνικοπολιτικές καταστάσεις απείρου κάλλους που φανερώνουν την ολοένα αυξανόμενη φθορά του κράτους. Αναντίρρητα, τίποτα δεν μπορεί να επιχειρηθεί χωρίς λειτουργικό κρατικό μηχανισμό. Δυστυχώς, όμως, ο δικός μας κρατικός μηχανισμός έχει πάψει εδώ και πολύ καιρό να είναι λειτουργικός. Το τίμημα αυτής της κακοδιοίκησης δεν καλούνται να το πληρώσουν οι νοθευτές της ελληνικής πολιτικής ζωής, αλλά ο λαός. Μέσα από αυτήν περνάει η ανομία, η κοινωνική ανισότητα και ο παραγκωνισμός του εντίμου και του ικανού. Η έλλειψη του αισθήματος καθήκοντος, που προάγεται μέσα στο ελληνικό κοινωνικό και πολιτικό χώρο, στιγματίζει την εποχή μας με την ιδεολογία του βολέματος. Έτσι, βρεθήκαμε αντιμέτωποι με το δούναι-λαβείν του ρουσφετιού, το οποίο φαίνεται να είναι αναπόσπαστα δεμένο με κάθε μορφή δημόσιας ζωής. Η ρουσφετολογία πέρασε στο λαό μας και πολιτογραφήθηκε στη Χώρα μας. Όταν ο Νεοέλληνας έχει ως παντοδύναμο Θεό το μέσον και ενδίδει στην αυθόρμητη συναλλαγή του ρουσφετιού, στην ουσία δεν μπορεί να θεωρηθεί πολίτης με ελεύθερη συνείδηση. Η έκφραση της θέλησης του ψηφοφόρου στην σύγχρονη δημοκρατία είναι αλλοτριωμένη. Στην πραγματικότητα τα πολιτικά κόμματα δε διαφέρουν και πολύ από τις εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς ο πολιτικός παρέχει διορισμούς, μεταθέσεις, δάνεια, εργασία σε θέση του δημοσίου, με αντάλλαγμα την παροχή αφοσίωσης στις πολιτικές προτιμήσεις. Το ρουσφέτι καλλιεργεί άμεσα και έμμεσα την παρανομία. Το τραγικό, όμως, της υπόθεσης είναι ότι τα ρουσφέτια δεν είναι όλα τα λεγόμενα ρουσφέτια της παρανομίας, αλλά είναι ο τρόπος για να ζητήσει ο πολίτης, κάτι που πρέπει να γίνεται χωρίς καμιά μεσολάβηση. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι το ρουσφέτι αποτελεί πραγματική κοινωνική πληγή. Κυριαρχεί παντού, στον κρατικό μηχανισμό, στο χώρο της δημόσιας υγείας, στην πολιτική και κοινωνική ζωή. Ευδοκίμει το υβρίδιο του δημοκρατικού μας ελλείμματος, εξαφανίζεται η ηθική δύναμη του δικαίου, καταργούνται νόμοι της Πολιτείας, εμποδίζεται η άνοδος των ικανών και αξιών, καλλιεργείται ο πολιτικός αμοραλισμός.

Για την πρόοδο του δημοκρατικού συστήματος πρέπει σαφώς να πραγματοποιηθούν νέα βήματα. Πρέπει να δοθεί προσοχή στην τόσο κακοπαθημένη στον τόπο μας παιδεία. Ο μαθητής που μαθαίνει παπαγαλία γνώσεις, όταν γίνει πολί-

της θα δέχεται άβουλα τις από κομματικής έδρας ψευδολογίες και απάτες. Είναι απαραίτητη η πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων, για τη διαμόρφωση πολιτών, που θα μετέχουν ενεργητικά και κυρίως συνειδητά στην πολιτική ζωή.

Απαραίτητα είναι ορισμένα νομοθετικά και συνταγματικά μέτρα για να επιτευχθεί η εξάλειψη της ρουσφετολογίας. Οι προσλήψεις σε θέσεις του δημοσίου θα πρέπει να γίνονται με αντικειμενικά κριτήρια και με αξιοκρατικούς διαγωνισμούς. Πρέπει να δημιουργηθούν κόμματα αρχών και να καλλιεργηθεί η πολιτική της ευθύνης, να καθιερωθεί το αδίκημα της αθέμιτης εξυπηρέτησης, γιατί μόνο με την ποινικοποίηση του ρουσφετιού μπορεί να αναβαθμιστεί η δημοκρατία. Πρέπει να καταργηθεί ο σταυρός προτίμησης, ώστε να απαλειφθεί το κίνητρο των ρουσφετολογικών επιδόσεων. Πρέπει να υπάρξει ένα έντιμο εκλογικό σύστημα.

Είναι καιρός να κατανοήσουμε πως, για να σταθούμε όρθιοι στις ανακατατάξεις που επιβάλλει η ένταξή μας στην ΕΟΚ και για να διαμορφωθεί ένα κράτος δικαίου, δεν αρκούν τα ευχολόγια και οι παραινήσεις, ούτε οι πολύωρες συσκέψεις των πολιτικών.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο κ. Τσουρουνάκης έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΟΥΡΟΥΝΑΚΗΣ (Νομός Ζακύνθου): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα ζωτικής σημασίας πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Χώρα μας, το πρόβλημα της υπογεννητικότητας. Σε λίγα χρόνια ίσως, το ελληνικό έθνος να μην υπάρχει. Αυτή τη στιγμή, το ποσοστό γεννήσεων στην Ελλάδα, είναι το μικρότερο στην Ευρώπη. Το 62% του πληθυσμού είναι άνω των 60 ετών. Τα παραπάνω σημαίνουν ότι είμαστε πολίτες μίας Χώρας που δεν έχει μέλλον.

Πού είναι οι ουσιαστικοί νόμοι για την αντιμετώπιση του προβλήματος; Πού είναι τα επιδόματα για κάθε παιδί ξεχωριστά και όχι για ένα συγκεκριμένο αριθμό παιδιών; Πού είναι τα κέντρα περιθάλψεως άγαμων εγγύων;

Πιστεύω πως μία πρώτη λύση είναι η κατάργηση των εκτρώσεων. Όσες κυρίες επικαλούνται το ατράνταχτο επιχείρημα ότι «η γυναίκα να ορίζει το σώμα της», ας μάθουν ότι δεν είναι σώμα τους το έμβρυο που κιοφορούν, αφού έχει τη δική του ανοσολογική ταυτότητα, το δικό του καρδιακό ρυθμό και διαφορετικό DNA.

Υπεύθυνοι για το πρόβλημα βέβαια είμαστε και όλοι εμείς οι Νεοέλληνες, που έχουμε επαναπαυθεί στην ήσυχη και αστική ζωή μας. Που προτιμάμε την χωρίς παιδικά κλάματα ξάπλα στον καναπέ με μπύρα και ούισκι. Που δε θα μπορούσαμε να πάρουμε το νέο μοντέλο της BMW, εάν περιορίσουμε το εισόδημά μας με περισσότερα παιδιά.

Ένα άλλο πρόβλημα που θα ήθελα να θίξω είναι της κοινωνικής ανισότητας. Τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί η εντύπωση ενός κράτους, που είναι όργανο του μεγάλου κεφαλαίου. Και δυστυχώς έτσι είναι. Εξαθλίωση των κατώτερων οικονομικά τάξεων είναι το κύριο γνώρισμα της οικο-

νομικής πολιτικής του κράτους. Το κράτος αντί για λαϊκό και εθνικό, έχει καταντήσει ένα κράτος καπιταλιστικό. Οι εργάτες πεινάνε και εξαθλιώνονται.

Πριν λίγο καιρό ο κ. Κακλαμάνης μίλησε για άπορους Βουλευτές. Εάν ο κ. Κακλαμάνης κάνει μία βόλτα στις φτωχογειτονιές, θα διαπιστώσει ότι χαρτομάνηλα δεν πουλάνε μόνο οι λαθρομετανάστες, αλλά και οι Έλληνες. Ας γνωρίσει τις συντάξεις των ηλικιωμένων.

Θα ήθελα εδώ να μιλήσω και για το θέμα της βουλευτικής ασυλίας. Στη δημοκρατία της Αθήνας, οι Αθηναίοι πολίτες και οι πολιτικοί, ήταν ίσοι απέναντι στο νόμο. Σήμερα, κάποιος είναι πιο ίσος από τους ίσους. Έγινε πριν λίγες ημέρες ένα γκάλοπ από το Ινστιτούτο Ανάπτυξης και Ερευνών ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, κατά πόσο η Βουλή ασκεί πολιτική εξουσία. Η Βουλή πήρε τη 14η θέση και πρώτη ήταν τα Μ.Μ.Ε. και το μεγάλο κεφάλαιο. Ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΝΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι η Βουλή δεν ασκεί πολιτική εξουσία. Στη Βουλή διαμορφώνεται πολιτική και αυτό που αποτελεί διαφοροποίηση έναντι του παρελθόντος είναι ότι δε διαμορφώνεται πλέον πρωτογενώς πολιτική στη Βουλή, αλλά σε άλλους χώρους εκτός Βουλής, όπως είναι και τα Μ.Μ.Ε. Η διαμόρφωση πολιτικής σε αυτό το χώρο, πρέπει να είναι και είναι η κύρια αποστολή αυτού του Σώματος. Σαν παράδειγμα σας αναφέρω τη θεσμοθέτηση της θέσεως του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, από τον οποίο κυβερνητικό εκπρόσωπο δίδονται οι πληροφορίες που αφορούν το κυβερνητικό έργο και εν συνεχεία μέσω της τηλεόρασης, αφού υπάρχει καθημερινή επαφή με τους δημοσιογράφους.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΝΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κα Πίκουλα.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΗΚΟΥΛΑ (Νομός Αχαΐας): Κύριε Πρόεδρε, δεσποινίδες και κύριοι έφηβοι Βουλευτές, βρισκομαι εδώ, για να εκφράσω τις σκέψεις μου για τα θέματα της Χώρας μου και να επικροτήσω το θεσμό αυτό, που κατόρθωσε να καθιερωθεί ως μια γνήσια έκφραση της δημοκρατίας. Ως έφηβοι πολιτικοί πρέπει να φωτίσουμε το δρόμο της δημιουργικότητας και, προ πάντων, των έργων στους ενήλικες πολιτικούς.

Αγαπητοί συνάδελφοι, θα εστιάσω την προσοχή μου και τις ανησυχίες μου στα αίτια της κακής λειτουργίας και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εξάλπωση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αρχικά, πρέπει να βρούμε το κακό και να το χτυπήσουμε στη ρίζα του.

Πάντως, βασικές αιτίες για την κακή λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης θεωρούνται οι εξής: Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν έχει προικοδοτηθεί με σημαντικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες, όπως θα επιβαλλόταν από τη φύση της αποστολής της και από τη σκοπιμότητα της ύπαρξής της. Έτσι, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης περιορίζεται συνήθως στις φροντίδες για την καθαριότητα, τον φωτισμό, την ύδρευση, τον ενταφιασμό των νεκρών, την συντήρηση των

αγαθοεργών ιδρυμάτων, την αποχέτευση, τη συντήρηση των δρόμων και των πλατειών, τη λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα το έργο της να καταντάει εντελώς περιθωριακό και διακοσμητικό.

Θα ήθελα να σας γνωστοποιήσω την απεριόριστη σημασία της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη δημοκρατική διαδικασία και για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Έχουμε, λοιπόν, όλοι μας, σαν ισόνομοι πολίτες αυτού του κράτους, τόσα δικαιώματα όσες και υποχρεώσεις. Θα πρέπει όλοι μας να αφήσουμε κατά μέρος τις κομματικές, προσωπικές ή άλλες διαφορές και να επιδοθούμε με ζήλο, όχι μόνο στην επίλυση των σπουδαίων και χρονιζόντων προβλημάτων των δήμων και κοινοτήτων, αλλά και στην προσπάθεια για την εξύψωση του κύρους του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς επίσης και στην κατάληψη της υψηλής θέσης μέσα στη δημόσια ζωή, που της ανήκει από τη φύση της αποστολής της.

Είναι καιρός, επιτέλους, να ληφθούν εκτεταμένα ριζικά μέτρα για τη σωτηρία του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης και την ανύψωση των δήμων και κοινοτήτων στη θέση που, θεωρητικά δυστυχώς, έχει καθορίσει για αυτούς το Σύνταγμα. Να αποδοθούν οι απαιτούμενοι πόροι στους δήμους και τις κοινότητες, ώστε, διαθέτοντας οικονομική αυτοδυναμία, να αφοσιωθούν αδέσμευτα και με γνώμονα τα τοπικά τους συμφέροντα στην επίλυση των προβλημάτων τους και στη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους. Να σταματήσουν οι κυβερνητικές ή άλλες πολιτικές και οι κομματικές επεμβάσεις στα έργα των δήμων και των κοινοτήτων, ώστε απερίσπαστα να αφοσιωθούν στην εκτέλεση της αποστολής τους. Να δοθούν, όπως επιτρέπει άλλωστε το Σύνταγμα, αποφασιστικές εξουσίες στους δήμους και στις κοινότητες, ώστε να ανεξαρτητοποιηθούν από τους κατά τόπους νομάρχες. Να προικοδοτηθούν και με άλλες, πιο ουσιαστικές, αρμοδιότητες, όπως είναι τα θέματα της παιδείας, της συγκοινωνίας, της υγείας, της στέγης ή, αλλιώς, λαϊκής κατοικίας, θέματα χωροταξίας, πολεοδομικού σχεδιασμού, προστασίας του περιβάλλοντος και εθνικού προγραμματισμού.

Να δοθεί η δυνατότητα, ώστε οι δήμοι και οι κοινότητες να κινητοποιούν πιο άνετα και πιο γρήγορα το λαϊκό στοιχείο, για να οργανώνει τη συμμετοχή στις διαδικασίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, ώστε να καταπολεμηθεί η σημερινή αδρανειότητα και να ενεργοποιηθεί η δημιουργική πρωτοβουλία, καθώς επίσης και να αναπτυχθεί η υπευθυνότητα, δηλαδή τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το συνειδητό και ενεργό πολίτη.

Να επιχειρηθεί η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και των δραστηριοτήτων, ιδίως, στους μεγάλους δήμους. Να γίνει η διοικητική αποκέντρωση πραγματικότητα. Οι δημοτικοί και κοινοτικοί άρχοντες να στέκονται στο ύψος του αξιώματός τους, να διαφυλλάσσουν το κύρος των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και να μην παρασύρονται σε πράξεις και ενέργειες, που καταρρακώνουν την υπόληψη των ίδιων και το

θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κλονίζουν επίσης την εμπιστοσύνη και την αγάπη των πολιτών.

Να οργανωθεί και να λειτουργήσει εντατικά και δημιουργικά ο θεσμός του δευτεροβάθμιου οργάνου, δηλαδή, της κεντρικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων στην Ελλάδα. Να επιδιωχθεί η ανελλιπής και σε τακτά χρονικά διαστήματα λογοδοσία των δημοτικών και κοινοτικών αρχόντων για τα έργα και την πολιτική τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω μέτρα, τα οράματα όλων μας ως προς τις ανησυχίες για το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης από άλλη φαντασίωση θα γίνουν εικονική πραγματικότητα.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΨΙΑΣ (Β' Αθηνών): Κύριε Πρόεδρε, μου γεννήθηκε μια απορία με την παρατήρηση της προηγούμενης κοπέλας. Είπατε ότι διαμορφώνεται πολιτική εξουσία..

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι δε διαμορφώνεται πολιτική εξουσία. Είπα, ότι διαμορφώνεται πολιτική.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΨΙΑΣ (Β' Αθηνών): Τότε, στην Ελλάδα, ποιος τελικά ασκεί εξουσία;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο Λαός. Πολιτική εξουσία διαμορφώνει ο Λαός μέσω των εκπροσώπων του, που είναι το Κοινοβούλιο. Εάν δε διαμορφώνει ο Λαός την πολιτική μας εξουσία, δια των εκπροσώπων του, τότε δεν μπορείς να πεις ότι έχουμε δημοκρατία. Οι εκπρόσωποι του Λαού παίρνουν αποφάσεις κατ'εντολή του Λαού.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΨΙΑΣ (Β' Αθηνών): Κύριε Πρόεδρε, η εντολή του Λαού είναι κάθε τέσσερα χρόνια, που έχουμε εκλογές. Στις συνεδριάσεις των νομοσχεδίων δε νομίζω ότι συμμετέχει ο Λαός άμεσα και δεν εκφράζει την άποψή του. Κατ' αρχάς, τα νομοσχέδια δεν κοινοποιούνται παρά μόνο στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. Έχει γίνει συνείδηση στον κάθε άνθρωπο ότι δεν τον ενδιαφέρει πλέον, έχει αποστασιοποιηθεί, γιατί θεωρεί ακριβώς ότι το καθήκον του είναι να ψηφίσει και από εκεί και πέρα δεν τον εκφράζουν οι πολιτικοί. Αυτοί ασκούν την εξουσία. Η γενεσιουργός αιτία αυτού του φαινομένου είναι η λάθος στάση των Βουλευτών, γενικά των πολιτικών απέναντι στο Λαό. Δηλαδή, θεωρούμε εμείς ότι σας δίνουμε μια εντολή και ενεργείτε εν λευκώ. Εγώ προσωπικά βλέπω ότι δεν έχω το δικαίωμα συμμετοχής και ότι δεν μπορώ να επηρεάσω άμεσα και δραστικά μια απόφαση.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επειδή βλέπω ότι ανοίγετε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση για σας, μήπως θέλετε να σταματήσουμε την ανάγνωση του καταλόγου και να συζητήσουμε αυτό το θέμα για λίγο;

Επειδή συνέβαινε αυτό το οποίο και τώρα σε κάποιο μέτρο συμβαίνει, δηλαδή, κάθε τέσσερα χρόνια να ψηφίζει ο Έλληνας πολίτης, άρα επί τέσσερα χρόνια να είναι μακριά από τα δρώμενα, αυτός είναι ο λόγος που υπήρξαν θεσμοί, της τελευταίας δεκαετίας, συμμετοχής του πολίτη στα πολιτικά δρώμενα όχι μόνο με την κάθε τέσσερα χρόνια ψήφο του.

Αυτός είναι ο λόγος, που γίνεται αυτή η διαδικασία. Ένας από τους λόγους της συμμετοχής σας είναι και αυτός. Ένας επίσης λόγος και ένα θεσμοθετημένο όργανο κατάκτησης του Λαού είναι η καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετίας δυνατότητα έκφρασης αποψεων μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω συνδικάτων, μέσω φορέων. Βέβαια, κανείς δεν μπορεί να πει, ότι είναι ευτυχής, διότι υπάρχει άπλετη συμμετοχή. Όμως πιστεύουμε ότι υπάρχει δυνατότητα, σε όποιον θέλει, να συμμετάσχει καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετίας στα πολιτικά δρώμενα.

Με τη θεσμοθέτηση πολιτικών κομμάτων, τα πολιτικά κόμματα εμφανίζουν στον ελληνικό Λαό, πριν από τις εκλογές, τις προτάσεις τους, το πρόγραμμά τους, με το οποίο προτίθενται να κυβερνήσουν. Ο Λαός επιλέγει. Αυτό αποτελεί μια δέσμευση για τον πολιτικό φορέα, το κόμμα. Είναι μια δέσμευση, την οποία παρουσιάζει προς το εκλογικό σώμα, προς τον ελληνικό Λαό. Ο ελληνικός Λαός, ψηφίζοντας το συγκεκριμένο κόμμα, είναι αυτονόητο ότι αποδέχεται τις γενικές αρχές και τις προεκλογικές προτάσεις κάθε κόμματος. Εφόσον το κάθε κόμμα ενεργεί σύμφωνα με τις προεκλογικές του δεσμεύσεις, με τις προτάσεις του και με το πρόγραμμά του, είναι αυτονόητο ότι δεν απαιτείται κάθε στιγμή σε κάθε ενέργειά του να ζητάει τη γνώμη του Λαού, γιατί έχει δοθεί ήδη εκ των προτέρων η συγκεκριμένη άσκηση πολιτικής. Εάν τυχόν το κυβερνών κόμμα παρεκκλίνει από τις προτάσεις και τις θέσεις, που έχει εξαγγείλει, και για τις οποίες ψηφίστηκε από τον ελληνικό Λαό, τότε βέβαια υπάρχει αναταραχή στο Λαό, υπάρχουν αντιδράσεις, διότι δεν ακολουθείται το πρόγραμμα, το οποίο ενεφάνισε. Ενα σωστό κυβερνητικό κόμμα θα πρέπει να παρουσιαστεί στο Λαό και να πει: «ελληνικό Λαέ είχαμε πει ότι στον τάδε τομέα θα βαδίσουμε κατ'αυτόν τον τρόπο, κρίνουμε και βλέπουμε ότι δεν είναι δυνατόν, δεν μπορούμε και αλλάζουμε τακτική. Εάν ο ελληνικός Λαός το αποδέχεται σιωπά, εάν δεν το αποδέχεται δεν σιωπά».

Άρα, δεν είναι «μόνο κάθε 4 χρόνια ψηφίζουμε», γιατί υπάρχουν δυνατότητες συμμετοχής, ο κάθε πολίτης να είναι ενεργός πολίτης. Αυτό ζητάμε. Και ένας από τους λόγους που δημιουργήθηκε η Βουλή των Εφήβων, ήταν και αυτός. Να υπάρξει η ευαισθητοποίηση της συμμετοχής. Επομένως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι σε κάποιους τομείς χρειάζεται ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή, ενεργοποίηση και προσπάθεια από όλους μας.

Σας ζητώ συγγνώμη γιατί μακρογόρησα, αλλά επειδή είναι ένα θέμα που θα επανέρχεται, έκρινα ότι πρέπει να πορισμένα πράγματα.

Η κα Κουτσουμπάκη έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΑΚΗ (Νομός Αττικής): Είπατε ότι η Βουλή δεν ασκεί εξουσία, αλλά την εξουσία την ασκεί ο Λαός και από την άλλη μεριά λέτε..

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι.

Εάν δεν έγινα αντιληπτός, τότε δεν μπορούμε να συνεννοηθούμε. Εξουσία, ασκεί η Κυβέρνηση. Η Βουλή νομοθετεί. Δεν έχει κυβερνητικά καθήκοντα. Η Βουλή νομοθετεί και ελέγχει την Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση παίρνει κυβερνητικές αποφάσεις. Αυτή ασκεί εξουσία.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΑΚΗ (Νομός Αττικής): Από τη στιγμή όμως που η Κυβέρνηση ελέγχει τη Βουλή...

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι, η Βουλή ελέγχει την Κυβέρνηση.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΑΚΗ (Νομός Αττικής): Η Βουλή ελέγχει την Κυβέρνηση. Τέλος πάντων...

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν είναι τέλος πάντων, αλλά τέλος πάντων.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΑΚΗ (Νομός Αττικής): Και η Κυβέρνηση ασκεί εξουσία, έμμεσα και η Βουλή δεν ασκεί εξουσία, αφού ελέγχει η Βουλή την Κυβέρνηση;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ελέγχει την Κυβέρνηση, αν ασκεί την εξουσία σύμφωνα με το πρόγραμμά της, τις δεσμεύσεις της, ή αν κινείται εναντίον των συμφερόντων του ελληνικού λαού ή της Χώρας.

ΣΤΟΙΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ (Νομός Κιλκίς): Βασικά θα συμφωνήσω με τον προηγούμενο συνάδελφο. Πιστεύω ότι αυτό που ήθελε να ρωτήσει είναι το εξής: Από τη στιγμή που ο Λαός αντιδρά στις αποφάσεις της Κυβέρνησης, κατά πόσο η Κυβέρνηση λαμβάνει υπόψη της αυτές τις αντιδράσεις. Κατά πόσο δηλαδή η Κυβέρνηση ακούει ή υπακούει, αν θέλετε, στην αντίδραση του Λαού, π.χ. στις απεργίες.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Εάν η Κυβέρνηση δεν ακούει, τότε θα πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερη η αντίδραση, ώστε να ακούσει. Εάν η αντίδραση δεν είναι τόσο μεγάλη, αυτό σημαίνει ότι δεν εκφράζει την πλειοψηφία του ελληνικού λαού.

Ο κ. Πούλος έχει το λόγο.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ - ΑΝΘΙΜΟΣ ΠΟΥΛΟΣ (Νομός Φθιώτιδας): Πιστεύετε, κύριε Πρόεδρε, ότι η Ελλάδα έχει κοινοβουλευτική δημοκρατία ή μήπως έχει κοιμματική δημοκρατία;

Στη Βουλή ο Βουλευτής θα τολμήσει να αντιδράσει στη γραμμή του κόμματός του; Γιατί γνωρίζουμε ότι υπάρχει το συμβούλιο δεοντολογίας των κομμάτων, που διαγράφει κάποιον Βουλευτή αν τεθεί εκτός κοιμματικής γραμμής.

Μπορεί το φαινόμενο αυτό σήμερα να έχει μειωθεί, αλλά παλαιότερα η γραμμή του κόμματος ήταν πολύ σκληρή και δεν επιτρεπόταν καμία παρέκκλιση.

Μήπως η Βουλή καθοδηγείται από τα κόμματα και οι Βουλευτές δεν έχουν κανένα ρόλο αλλά μόνο ο αρχηγός και η Κεντρική επιτροπή του κόμματος;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν είναι έτσι. Δεν υπάρχει καμία επιτροπή και υπάρχουν πολλά παραδείγματα νομοσχεδίων που αποσύρθηκαν, γιατί συνάντησαν την αντίδραση της Βουλής, δηλαδή την αντίδραση των Βουλευτών είτε ανήκαν στο ένα ή στο άλλο κόμμα.

Κατά το Σύνταγμά μας, είναι διαμορφωμένη η παρουσία των αντιπροσώπων στη Βουλή, μέσω κομμάτων. Εγώ θα δεχθώ προσωπικά ότι σε κάποιο σημείο έχετε δίκιο, γιατί θα πρέπει ο κάθε Βουλευτής και σύμφωνα με το Σύνταγμα, να διατηρεί, άσχετο σε ποιο κόμμα ανήκει, την προσωπική του γνώμη και την ανεξαρτησία έκφρασης της γνώμης του.

Η κυρία Σιώρη Δήμητρα έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΙΩΡΗ (Β' Πειραιά): Θα ήταν ιδεώδης κατάσταση αν ίσχυε η απόλυτη λαοκρατία με την πραγματική της έννοια. Πιστεύω όμως ότι δεν θα υπάρχει καμία γωνιά της γης, όπου ο Λαός θα έχει άμεση παρέμβαση στο ρόλο της Κυβέρνησης.

Από τη στιγμή, που ο ελληνικός λαός έχει αποδεχθεί το δημοκρατικό σύστημα, ως ισχύον, αφού ο ίδιος το έχει διαλέξει, πιστεύω ότι έχει συμμορφωθεί και συμβιβαστεί με το γεγονός ότι πρέπει να εκλέγει τους αντιπροσώπους του, κάθε 4 χρόνια.

Επίσης, πιστεύω ότι για ορισμένα νομοσχέδια μπορεί ο Λαός να ενημερώνεται, αφού υπάρχουν ανοικτές συνεδριάσεις και μπορεί ακόμη να πληροφορείται από την εφημερίδα της Κυβέρνησης.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο κ. Μπαξεβάνης έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΞΕΒΑΝΗΣ (Νομός Κοζάνης): Προτού τοποθετηθώ, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω πως δεν πιστεύω ότι αυτή η συζήτηση που γίνεται θα λειτουργήσει αρνητικά για τα παιδιά που θα μιλήσουν αργότερα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Είναι θέμα δικό σας. Κρίνετε ότι εξαντλήθηκε το θέμα; Διεπίστωσα, όμως, ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον. Γι' αυτό σταμάτησα για λίγο τον κατάλογο. Βέβαια, το θέμα που συζητάμε είναι μέσα στα θέματα που απασχολούν ή πρέπει να απασχολήσουν την Επιτροπή μας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΞΕΒΑΝΗΣ (Νομός Κοζάνης): Κύριε Πρόεδρε, να τοποθετηθώ λίγο στο θέμα. Θέλετε δηλαδή να μας πείτε ότι ο πραγματικός και κυρίαρχος πρωταγωνιστής είναι ο Λαός; Εγώ πιστεύω ότι κυρίαρχος πρωταγωνιστής είναι το επιτελείο του Μαξίμου, του εκάστοτε κόμματος.

Νομίζω ότι είναι σε όλους γνωστό το τρίπτυχο Κόμμα-αλαζονεία, αχαριστία, πρόκληση της εξουσίας και η αλλοτρίωση των πολιτικών.

Και επειδή δεν θέλω να μακρογορώ, θα πω το εξής. Πρέπει να καταλάβουν οι πολιτικοί μας ότι οι πολιτικές δεν χαράζονται πίσω από καλοουστραρισμένα γραφεία και μέσα σε πολυτελείς αίθουσες δεξιώσεων.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Αυτά, βέβαια, είναι η κακή πλευρά.

ΣΤΟΙΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ (Νομός Κιλκίς): Υπάρχει όμως.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΞΕΒΑΝΗΣ (Νομός Κοζάνης): Ο Ελληνικός Λαός έχει δώσει πολλές φορές περιόδους χάριτος. Οι πολιτικοί δεν γνωρίζουν να εκτιμούν.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θέλω να διευκρινίσω κάτι. Έχει δοθεί η εντύπωση από τα ΜΜΕ, από κάποιους –κατά την προσωπική μου άποψη– «πνευματικούς» ανθρώπους της Χώρας, ότι υπάρχει μία κάστα πολιτών, που τους ονομάζουν πολιτικούς και υπάρχει και ο υπόλοιπος Λαός.

Δεν έχει γίνει όμως κατανοητό ότι ο πολιτικός, δεν είναι δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος διορίστηκε για να πάρει σύνταξη μετά από 35 χρόνια. Ο πολιτικός είναι ένα πρόσωπο, το οποίο εκλέγεται από το λαό. Και είναι πολύ χρήσιμο ο Λαός να κρίνει, κατακρίνει, επικρίνει το συγκεκριμένο πρόσωπο του πολιτικού, που ενεργεί όχι σύμφωνα με τις δημοκρατικές και κοινοβουλευτικές αρχές. Δεν μπορεί όμως να κατακρίνει όλους τους πολιτικούς και γενικά την πολιτική εξουσία στη Χώρα. Αυτό είναι επικίνδυνο, όπως σας είπα χθες ο κ. Πρόεδρος της Βουλής.

Το συγκεκριμένο πρόσωπο να το κρίνουμε, ναι. Τους πολιτικούς γενικά, όχι. Γιατί πρέπει να υπάρχει η πρόταση, εάν τους καταργήσουμε, με τι τους αντικαθιστούμε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΛΛΑΔΑΣ (Α' Αθήνας): Σίγουρα δεν μπορεί να συμμετέχει ολόκληρος ο Λαός σε κάθε απόφαση. Ίσως θα έπρεπε να χρησιμοποιούμε περισσότερο την εννοια του δημοψηφίσματος για ορισμένα θέματα, τα οποία, επειδή προκύπτουν αιφνίδια, δεν έχουν προβλεφθεί στα προεκλογικά σχέδια των κομμάτων. Ίσως θα πρέπει να χρησιμοποιούμε πιο συχνά το δημοψήφισμα, όπως γίνεται και σε άλλες χώρες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ (Νομός Πέλλας): Συμφωνώ και επαυξάνω. Μπορεί ένα τμήμα του Λαού να συμφωνεί με την πολιτική ενός κόμματος, αλλά υπάρχουν περιπτώσεις που προκύπτουν ιδιαίτερα και σοβαρά προβλήματα, που είναι εκτός προγράμματος. Μπορεί το τμήμα του λαού, που ψήφισε το συγκεκριμένο κόμμα, να συμφωνεί με την υπόλοιπη πολιτική του, αλλά να διαφωνεί επ' αυτού. Βέβαια, το δημοψήφισμα δοκιμάστηκε κάποιες φορές κάτω από συνθήκες πολιτικής πίεσης. Κάτω όμως από δημοκρατικές διαδικασίες, όπως υποτίθεται ότι λειτουργούν στην Ελλάδα, θα έχει θετικά αποτελέσματα για έγκαιρα και πολύ σοβαρά προβλήματα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Να έχετε υπόψη σας ότι προβλέπεται από το Σύνταγμά μας το δημοψήφισμα.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΤΣΕΛΙΓΚΑ (Νομός Καρδίτσας): Θέλω να αναφερθώ στο θέμα που συζητήσαμε προηγουμένως. Ο Λαός ασκεί έλεγχο στην Κυβέρνηση με διάφορους θεσμούς, στους οποίους τελευταία δίνεται ιδιαίτερη έμφαση. Αναφέρθηκε ότι ο Λαός μπορεί να ασκήσει αυτή την κριτική με διάφορες αντιδράσεις και ότι αν αυτές οι αντιδράσεις δεν είναι ισχυρές, τότε σημαίνει πως δεν συμφωνεί όλος ο Λαός και δεν υπάρχει λόγος να αλλάξει αυτή η πολιτική. Όμως, πρέπει να επισημάνουμε ότι μερικές φορές οι αντιδράσεις του Λαού έχουν και συνέπειες. Π.χ. όταν οι καθηγητές κατέβηκαν σε

απεργία, ουσιαστικά εκβιάστηκαν να τη λύσουν, λόγω της αρνητικής κοινής γνώμης που δημιουργήθηκε. Οι συνταξιούχοι, όταν κατέβηκαν στο δρόμο, πολλές φορές έχουν δαρθεί από τα ΜΑΤ. Επίσης, οι αγρότες με τα μπλόκα που έκαναν, ουσιαστικά και αυτοί εκβιάστηκαν να λύσουν τα μπλόκα, γιατί είχαν χάσει μία ολόκληρη καλλιεργητική περίοδο, ένα σωρό χρήματα και έβλεπαν ότι επιμένοντας εξέγειραν την κοινή γνώμη. Δεν είχαν άλλο μέσο να αμυνθούν στην πολιτική της κυβέρνησης, όμως δεν μπορούσαν να συνεχίσουν την αντίδρασή τους, παρόλο που πιστεύω ότι το επιθυμούσαν.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΑΡΡΑ (Β' Αθήνας): Πιστεύω ότι ο Λαός θα πρέπει να αντιδρά στα όσα άσχημα βλέπει από το καθεστώς που υπάρχει. Από εκεί και πέρα, εσείς θεωρείτε σωστό να ακολουθήσει ο Λαός το παράδειγμα των αγροτών και να βγει στους δρόμους και να δέχεται να του καταστρέφουν την προσωπική περιουσία και να βγαίνει ο κάθε κύριος Γιαννόπουλος –εγώ δεν έχω τίποτα μαζί του– και να τον αποκαλεί «γαϊδούρι». Ή μήπως εσείς πιστεύετε..

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν απολογούμαι εγώ. Επειδή μου λέτε «εσείς»...

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΑΡΡΑ (Β' Αθήνας): Πιστεύετε ότι, αν ο Λαός είχε τη δυνατότητα να παρέμβει, θα επέτρεπε στους βουλευτές να πάρουν αναδρομικά της τάξεως των 70.000.000.000 δρχ., από τη στιγμή που οι ίδιοι ζητούν μια αμελητέα, σε σχέση με αυτό το ποσό, αύξηση; Δεν νομίζω ότι ο καλύτερος τρόπος, για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα, είναι το να αλλάζουμε κάθε τετραετία κυβερνήσεις. Αυτό που έχει προσπαθήσει ο Λαός να κάνει, είναι να ξεχωρίσει τον καλύτερο μέσα από τους χειρότερους. Αυτή είναι η προσωπική μου άποψη.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επειδή είδα ότι υπάρχει και σαν θέμα μέσα στην εισήγηση, θα ήθελα να σας πω δύο λόγια για τα αναδρομικά. Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι οι βουλευτές δεν έχουν μισθό. Δεν υπάρχει μισθός βουλευτών, για τον εξής λόγο: εάν καθοριζότο από κάποιο όργανο, τη Βουλή, η βουλευτική αποζημίωση, τότε θα ήταν φυσιολογικό να λέει ο λαός πως ευλογούν τα γένια τους και καθορίζουν αποζημιώσεις, όπως τους συμφέρει καλύτερα. Για το λόγο αυτό από το 1975 υπάρχει σύνδεση της αποζημίωσης του Προέδρου του Αρείου Πάγου με αυτή των βουλευτών. Δηλαδή, καθορίζεται με βάση το μισθολόγιο των δικαστικών. Δηλαδή για να το πω απλά, αυξήθηκε η αποζημίωση των δικαστών, αυξάνεται και των βουλευτών. Μειώθηκε των δικαστών, μειώνεται και των βουλευτών. Αυτό έγινε για να μην υπάρχει διαφορετικός καθορισμός αποζημίωσης, κάτι που θα ήταν μεμπτό για όλο τον ελληνικό λαό ενδεχόμενα.

Τι συμβαίνει τώρα με τα αναδρομικά. Σύμφωνα με το Σύνταγμα, οι δικαστικοί πρέπει να αμείβονται με τον μεγαλύτερο μισθό από το δημόσιο, από οποιοδήποτε άλλο δημόσιο λειτουργό. Επειδή υπήρξε μία διαφοροποίηση με τους

γιατρούς του ΕΣΥ, οι δικαστές πήγαν στα δικαστήρια και είπαν, αφού οι γιατροί του ΕΣΥ πήραν αυτά τα ποσά, να πάρουμε τουλάχιστον τα ίδια αν όχι και περισσότερα. Έτσι βγήκαν αποφάσεις δικαστηρίων που δίνουν στους δικαστικούς αυτή τη διαφορά από τις αποζημιώσεις των γιατρών του ΕΣΥ. Αυτή τη διαφορά, οι δικαστικοί την πήραν και είναι περίπου 90.000.000.000 δρχ. Επειδή την πήραν οι δικαστικοί, σύμφωνα με ψήφισμα του 1975 την παίρνουν εκ παραλλήλου και οι βουλευτές. Για τους δικαστικούς ήταν περίπου 90 δις. ενώ για τους βουλευτές είναι γύρω στα 3,5 δις. Αλλά βλέπετε, τα Μ.Μ.Ε. δεν μίλησαν για τα 90 δις. των δικαστών, μίλησαν για τα 3,5 δις. των βουλευτών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ (Νομός Πέλλας): Κύριε Πρόεδρε, θέλω να κάνω μια επισήμανση. Βλέπουμε από τα Μ.Μ.Ε. τις κινητοποιήσεις του λαού, αλλά ποτέ δεν βλέπουμε αμερόληπτη κρίση. Πάντοτε η ζυγαριά κλείνει προς κάποια πλευρά. Κάποιοι προβάλλουν ότι έχουν οι ίδιοι δίκιο και κάποιοι άλλοι προβάλλουν κάτι άλλο. Έτσι, ο λαός διχάζεται εύκολα και δεν μπορεί να σχηματίσει γνώμη για το τι ακριβώς γίνεται.

Αυτά ήθελα να πω, γιατί κάποιοι πιστεύουν ότι οι αγρότες κατέβηκαν άδικα σε απεργία και κάποιοι άλλοι το αντίθετο.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δε σας κάνει εντύπωση ότι σήμερα δεν παρίσταται εδώ η τηλεόραση; Υπάρχει πιο σημαντικό γεγονός από τη σημερινή παρουσία σας και από τη σημερινή έκθεση των αποψεών σας;

Το λόγο έχει η κα Χατζηαθανασίου.

ΣΜΑΡΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΘΑΝΑΣΙΟΥ (Νομός Σερρών): Είπαμε ότι τα Μ.Μ.Ε. πολλές φορές καλύπτουν κάποια θέματα, ενώ άλλες φορές προβάλλουν κάποια θέματα. Είναι χαρακτηριστικό, όμως, ότι υπήρξαν πολλές αντιδράσεις του λαού πάνω σε θέματα, που προέκυψαν από την άσκηση εξουσίας από την Κυβέρνηση.

Ωστόσο, αυτά τα θέματα απασχολούν άμεσα το λαό και δε δόθηκε η απαραίτητη σημασία.

Τις τελευταίες εβδομάδες, σχετικά με την συνθήκη του Σένγκεν, υπήρξαν τόσες διαφωνίες και τόσες αντιδράσεις από την πλευρά του λαού. Τα κόμματα διχάστηκαν και πρότειναν ακόμη και δημοψήφισμα. Στις δικές μας περιοχές δεν ενημερώθηκαν οι κάτοικοι από τα μεγάλα κανάλια. Μόνο ένα κανάλι κάλυψε αυτό το γεγονός, το ΣΚΑΙ, και από εκεί και πέρα, δεν υπήρξε άλλη ενημέρωση.

Επίσης, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, δε λαμβάνεται υπόψη ο λαός στις αποφάσεις που παίρνονται. Πώς είναι δυνατόν, να βλέπουμε, μια αντίδραση από λαό και κόμματα και, παρόλα αυτά, να ψηφίζεται η συνθήκη, να μην ανακοινώνεται και να μη δίνεται η πρέπουσα σημασία.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κα Καρλή έχει το λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΡΛΗ (Νομός Κεφαλληνίας): Κύριε

Πρόεδρε, προηγουμένα αναφερθήκατε στα αναδρομικά και στις αποδοχές των βουλευτών και είπατε ότι «επειδή πήρανε οι Δικαστικοί 90 δις. δρχ., πήρατε και σείς». Δηλαδή, είναι σαν να μας λέτε ότι...

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν πήραμε...

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΡΛΗ (Νομός Κεφαλληνίας): Είναι σαν να μας λέτε ότι «αναγκαστήκατε να τα πάρετε». Σας λέω ότι οι βουλευτές του ΚΚΕ τα αρνήθηκαν και θα μπορούσαν να το κάνουν όλοι οι βουλευτές.

Είναι γνωστό ότι οι αποδοχές των βουλευτών είναι υψηλές, αυτό φαίνεται από τον τρόπο ζωής τους, διατηρούν ένα και δύο γραφεία, μετακινούνται με πολυτελή αυτοκίνητα. Αναφέρατε ότι το μισθολόγιο τους είναι ίσο με αυτό των δικαστικών και ότι, εάν αυξάνεται των δικαστικών, αυξάνεται και των βουλευτών και, αν μειώνεται το μισθολόγιο των δικαστών, μειώνεται και των βουλευτών. Κατ' αρχήν, το μισθολόγιο των δικαστικών δεν έχει μειωθεί ποτέ, πάντα αυξάνεται και όποτε δεν αυξάνεται, καταφεύγουν στα δικαστήρια. Και επειδή αυτοί είναι οι φορείς της δικαστικής λειτουργίας, πάντα δικαιώνονται. Αυτό είναι ειρωνεία, είναι εμπαιγμός.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όσον αφορά το θέμα του ΚΚΕ εκτιμώ ότι δεν πρέπει να απαντήσω, γιατί είναι ένας κομματικός φορέας, στον οποίο δεν ανήκω.

Πέρα, όμως, από αυτό, θέλω να πω το εξής: Νομίζω ότι ο καθένας μας δεν θα ήθελε μια Βουλή, που θα ήταν του Ωνάση ή του Νιάρχου ή των πληρωμένων από αυτούς, ανθρώπων..

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΞΕΒΑΝΗΣ (Νομός Κοζάνης): Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε για τη διακοπή.

Το γεγονός ότι αντέδρασαν και καταψήφισαν κάποια πρόταση της Κυβέρνησης, όσον αφορά τα αναδρομικά, σημαίνει ότι μετά δεν τα δέχθηκαν;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δε θα απαντήσω σε ό,τι αφορά άλλο κομματικό οργανισμό.

Ο κ. Κανκούλας έχει το λόγο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΥΚΟΥΛΑΣ (Νομός Ευρυτανίας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι βουλευτές, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης σήμερα κινδυνεύει να εξαφανιστεί, ενώ είναι θετικός και συμβάλλει στην ομαλή και οργανωμένη λειτουργία του κράτους.

Πιστεύω ότι ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης βοηθά στην αποκέντρωση, γιατί δίνει τη δυνατότητα στους δήμους και τις κοινότητες να αυτοδιοικούνται. Έτσι, διαχειρίζονται, όπως κρίνουν αυτοί, τα διάφορα κονδύλια και επιχορηγήσεις, προγραμματίζοντας έργα που θα αναβαθμίσουν τους δήμους και τις κοινότητες. Τα έργα και η παροχή υπηρεσιών είναι τοπικά και κοινής ωφέλειας. Έτσι, οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν τις ίδιες δικαιοδοσίες και αρμοδιότητες, πρακτικά, όμως, οι δήμοι παρουσιάζουν μεγαλύτερη δραστηριότητα σε σχέση με τις κοινότητες.

Οι αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων είναι πολλές. Μερικές από αυτές είναι η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης, η κατασκευή και συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών οδών, πλατειών και γεφυρών. Ακόμη, η συλλογή, αποκομιδή και η επεξεργασία των απορριμμάτων. Τέλος, η κατασκευή και η συντήρηση των αλσών, των κήπων, χώρων αναψυχής και αθλητικών εγκαταστάσεων.

Η Κυβέρνηση, όμως, και συγκεκριμένα το Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης προωθεί το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας», με το οποίο εξαναγκάζει τις κοινότητες να συνενωθούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν δήμους. Το νομοσχέδιο πρόκειται να ψηφιστεί από την Ολομέλεια της Βουλής μέσα στο Φθινόπωρο. Οι αντιδράσεις είναι μεγάλες και από την αντιπολίτευση, αλλά κυρίως από τις κοινότητες.

Με τη λογική της συνένωσης, ως φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης μένουν μόνο οι δήμοι, ενώ οι κοινότητες καταργούνται. Πιστεύω, λοιπόν, ότι το σχέδιο «Καποδίστριας», όχι μόνο δε θα συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της κρατικής μηχανής, αλλά επί πλέον θα δημιουργήσει πολλά νέα προβλήματα. Οι μικρές κοινότητες θα αποκοπούν από τα διοικητικά κέντρα και από τα κέντρα λήψης των αποφάσεων. Έτσι η ύπαιθρος θα ερημώσει, θα δημιουργηθεί χάος στην αναδιάρθρωση των δημόσιων υπηρεσιών. Πολλά κτίρια και χώροι εξυπηρέτησης στις κοινότητες θα μείνουν ανεκμετάλλευτα, ενώ δαπανήθηκαν για αυτά υπέρογκα ποσά.

Οι δήμοι θα αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες που θα παρουσιάζονται, ενώ με τις κοινότητες η τοπική αυτοδιοίκηση θα επιτυγχάνει την επίλυση τοπικών και ειδικών ζητημάτων από άτομα γνωστά μεταξύ τους, που θα εναρμονίζονται και θα εξομαλύνουν τις σχέσεις εξουσίας και λαού και θα εξασφαλίζεται η συμμετοχή των πολιτών στην άσκηση εξουσίας. Παράλληλα θα επιτυγχάνεται μείωση του όγκου των υποθέσεων της κρατικής μηχανής και θα αποφεύγονται οι χρονοβόρες διαδικασίες. Το 45% των νομών της χώρας αντιτίθενται στο σχέδιο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ. Προτείνω την απόσυρση του σχεδίου που δεν εξυπηρετεί τη διοίκηση, δεν βοηθά την αποκέντρωση αλλά ωθεί τους κατοίκους της επαρχίας στα αστικά κέντρα. Οι κοινότητες της χώρας έχουν μέλλον, αρκεί να τους δώσουμε μια δεύτερη ευκαιρία. Εάν δεν αποσυρθεί το σχέδιο, η συνένωση των Κοινοτήτων να είναι τουλάχιστον προαιρετική και όχι υποχρεωτική. Δεν εννοείται συγκέντρωση εξουσίας, όταν υπερθεματίζουμε υπέρ της αποκέντρωσης.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Καρλή έχει το λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΡΛΗ (Νομός Κεφαλληνίας): Η Βουλή των Εφήβων είναι σημαντικός θεσμός, μέσα από τον οποίο οι νέοι αποκτούν πολιτική εμπειρία και έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις αγωνίες τους και τα οράματά τους.

Η διαδικασία, όμως, στα πλαίσια του θεσμού χαλαίνει. Δεν εντάσσονται τα παιδιά στην επιτροπή προτίμησής τους, για τα θέματα της οποίας έχουν προετοιμαστεί αλλά σε κάποια άλλη. Έτσι δεν έχουν το χρόνο προετοιμασίας για τη νέα Επιτροπή. Ο χρόνος που διατίθεται για κάθε ομιλητή είναι μικρός, με αποτέλεσμα να συμπιέζει την παρουσίαση των θεμάτων. Είναι προτιμότερη η ανταλλαγή απόψεων. Οι ώρες συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής των Εφήβων θα μπορούσαν να είναι περισσότερες των τριών. Αυτό μπορεί να γίνει χωρίς αύξηση του κόστους του θεσμού, μειώνοντας τις ώρες των πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως ήταν το Μέγαρο Μουσικής και το Θέατρο. Ο σκοπός της παρουσίας μας εδώ πιστεύω ότι είναι αποκλειστικά η παρουσίαση των απόψεων και προτάσεών μας για τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θέλω να σας πληροφορήσω ότι τα ίδια παράπονα εκφράζουμε και εμείς προς τον Πρόεδρο της Βουλής, όταν δε μετέχουμε στις Επιτροπές που επιθυμούμε. Όμως δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά, διότι αυτές πρέπει να στελεχωθούν με συγκεκριμένο αριθμό προσώπων.

Πιστεύω ότι υπήρξε άνεση χρόνου για όλους τους ομιλητές και πέραν των 4 λεπτών. Επιπλέον, εάν αποφασίσει η Επιτροπή, μπορούν οι 3 ώρες της συνεδρίασης να γίνουν 5.

Η κυρία Στυλιανού έχει το λόγο.

ΑΡΕΤΗ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ (Λευκωσία): Θέλω να αναφερθώ στο θέμα της ισότητας των φύλων. Παρόλο που ο Ιησούς διακηρύττει την ισότητα, η γυναίκα δεν κατέστη ισότιμη με τον άνδρα ούτε μέσα στη χριστιανική θρησκεία, που θεωρείται η μοναδική με παράδοση για την ισότητα της γυναίκας. Μιλώντας για ισότητα των φύλων, έρχεται στο μυαλό μας η απόδειξη της αξίας του ασθενούς φύλου.

Η θρησκεία έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αντίληψης περί ισότητας και αφήνει ανοικτό το πεδίο να αποφασίσει ο καθένας τι του ταιριάζει.

Οι Έλληνες αποτυπώνουν, κατά κανόνα, την ανισότητα των φύλων και στη γλώσσα. Στην ελληνική γλώσσα όλα τα παράγωγα της λέξης άνδρας έχουν θετική σημασία και ορίζουν κοινωνικές αρετές, ενώ η λέξη γυναίκα έχει αρνητική σημασία. Είναι επίσης πολύ σημαντικό ότι το κορίτσι δεν μπορεί να υπάρξει σαν γυναίκα μέσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες, διότι από τη γλώσσα λείπουν οι λέξεις που της επιτρέπουν κάτι τέτοιο. Αν πούμε «φέρθηκε σαν άνδρας και απέτυχε» εξηγείται με το «απέτυχε παρόλο που φέρθηκε σαν άνδρας». Αν πούμε «φέρθηκε σαν γυναίκα και απέτυχε» σημαίνει ότι «απέτυχε επειδή φέρθηκε σαν γυναίκα».

Όλα τα παραπάνω δεν αφήνουν τις γυναίκες να αποδεχθούν το φύλο τους και έτσι στη γλώσσα το αρσενικό υποκαθιστά το θηλυκό. Φυσικά, η απελευθέρωση της γυναίκας από τα δεσμά της παράδοσης θα επιτευχθεί μόνο, όταν γίνει συνείδηση ότι η ελευθερία της γυναίκας είναι και ελευθερία

του άνδρα. Επιβάλλεται, επομένως, αλλαγή στην αντίληψη που θέλει τον άνδρα καταπιεστές και τη γυναίκα καταπιεζόμενη, τον άνδρα σαδιστή και τη γυναίκα μαζοχίστρια, τον άνδρα κυρίαρχο και τη γυναίκα σκλάβο. Επιβάλλεται όχι αλλαγή φύλου, αλλά σεβασμός στις ιδιομορφίες του κάθε φύλου.

Χρειάζεται μια άλλη εκδοχή του κόσμου, που να αρνείται να συνηγορήσει στην υποτίμηση χαρισμάτων και στην εκμετάλλευση των ιδιαιτεροτήτων του κάθε ατόμου. Πρακτικά μέτρα για την παρεμπόδιση δυσμενούς διάκρισης μεταξύ των φύλων πρέπει να παρθούν και στη Χώρα μας, η οποία ήταν ανέκαθεν στο στάδιο της ανισότητας και της σεξουαλικής βίας.

Σε πολλές χώρες υιοθετήθηκαν διάφοροι τρόποι για παρεμπόδιση κάθε μορφής δυσμενούς διάκρισης και για το σκοπό αυτό ιδρύθηκαν όργανα και αρχές. Στην Αυστρία, η Επιτροπή ίσης μεταχείρισης, στην Ιρλανδία η Αρχή ίσης απασχόλησης, στην Αγγλία η Επιτροπή για ίσες ευκαιρίες.

Ο βιασμός του σώματος της γυναίκας υποδηλώνει την προσπάθεια επιβολής του άνδρα. Σ' αυτή την περίπτωση η γυναίκα υπόκειται στη χειρότερη εκμετάλλευση, γεγονός που έχει σωματικές και ψυχικές επιπτώσεις. Πιστεύω ότι είναι καλό στα σχολεία να υπάρξει ένα πρόγραμμα, που θα μιλά στα κορίτσια για την κοινωνική αντιμετώπιση ενός βιασμού, ενώ θα νουθετεί τα αγόρια να δέχονται τα κορίτσια σαν κάτι διαφορετικό, αλλά ισότιμο με αυτά. Το μυαλό το διαθέτουν και τα δύο φύλα. Αν το ένα διαθέτει περισσότερη σωματική δύναμη, το άλλο μπορεί να αναπαράγει κ.ο.κ. Όπως ενσωματώθηκε η σεξουαλική αγωγή στα σχολεία του εξωτερικού, έτσι πρέπει και στα ελληνικά σχολεία, στο πλαίσιο των ελληνικών ή της ψυχολογίας, να υπάρξει ένα χρονικό διάστημα κάθε εβδομάδα που θα συντελεί στην αναγνώριση και την αποδοχή του ασθενούς φύλου. Επίσης, στο μάθημα των Θρησκευτικών, θα ήταν χρήσιμο, αν κάποιος πατέρας της Εκκλησίας ξεκαθάριζε τις θέσεις της, ώστε οι νέοι να μη μερδεύονται όλο και περισσότερο.

Θα πρέπει, επίσης, να αλλάξει η ελληνική σύνταξη και γραμματική, η οποία ορίζει ότι, όταν τα υποκείμενα είναι διαφορετικού γένους, το κατηγορούμενο εκφέρεται στο επαρκέστερο γένος, που είναι το αρσενικό. Οι άνθρωποι που γράφουν γραμματικές, είναι καιρός, χωρίς να διαστρεβλώσουν τη γλώσσα μας, να βρουν τρόπο να σταματήσει αυτή η διαμόρφωση της ανισότητας μέσα από την ομιλία και τη γραφή.

Επιπλέον, στο οικογενειακό δίκαιο, θα πρέπει να αναμορφωθεί το μέρος για τη κηδεμονία των παιδιών, διότι με το να θεωρείται η μητέρα κηδεμόνας του εξώγαμου, προτρέπουμε τους άνδρες να είναι ανεύθυνοι και τις γυναίκες να κάνουν εκπτώσεις. Θα πρέπει να προσφέρεται στις ανύπαντρες γυναίκες, που μένουν έγκυες, ηθική και οικονομική βοήθεια για να κρατήσουν το παιδί τους.

Γενικά, απαιτείται η λήψη αποφάσεων για απάλειψη της

ανισότητας από τη ζωή μας. Έτσι, θα μας επιτραπεί να προχωρήσουμε δημιουργικά και να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για το κοινό καλό. Ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Σοφία Μουτζουρούλια.

ΣΟΦΙΑ ΜΟΥΤΖΟΥΡΟΥΛΙΑ (Νομός Αχαΐας): Κύριε Πρόεδρε, κάθε άνθρωπος ανατρέφεται με την πεποίθηση πως η ζωή του εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ανθρώπινης πορείας, πως η εποχή του αποτελεί τμήμα της εξέλιξης του πολιτισμού μέσα στο χρόνο. Αυτή η αίσθηση της ιστορικής αποστολής αποτελεί μια από τις βασικές ιδιοτυπίες της ανθρώπινης φύσης. Αυτή η συνείδηση είναι ιδιαίτερα έντονη σε μας τους νέους. Το μέλλον ανήκει σε μας και θέλουμε να μας δοθεί η ευκαιρία να ζήσουμε αυτό που ονειρευόμαστε.

Υστερα από προσωπική μου εμπειρία σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων, κατέληξα στα εξής συμπεράσματα. Η εξέταση της θέσης της γυναίκας σε οποιαδήποτε εποχή συνδέεται με τα δικαιώματα και τη θέση του ανθρώπου γενικά. Η προσφορά της στη σύγχρονη κοινωνία έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί σε πολλούς τομείς η γυναίκα δοκιμάζει για πρώτη φορά τις δυνάμεις της ύστερα από το μακροχρόνιο αποκλεισμό της και γιατί διαθέτει ένα πλήθος αναξιοποιητών δυνάμεων που ζητούν αναγνώριση, οργάνωση και εφαρμογή.

Η γυναίκα βρισκόταν ανέκαθεν σε μειονεκτική θέση ως προς τον άνδρα. Υπήρχαν εποχές που τη θεωρούσαν ακόμα και γες. Οι μεγάλοι πόλεμοι του παρελθόντος, καθώς και οι μεγάλες κοινωνικές και δημογραφικές αλλαγές, δημιούργησαν μια νέα τάξη πραγμάτων, που επέτρεπαν στη μεσοαστή κυρίως γυναίκα να εργασθεί. Αυτή ακριβώς η εργασία της γυναίκας σηματοδότησε το τέλος των παλαιών θεσμών της κοινωνίας και την αρχή μιας σειράς αγώνων για ίση μεταχείριση.

Η προσφορά της στην κοινωνία είναι εμφανής και αξιοθαύμαστη. Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το ρόλο της ως μητέρας. Είναι αυτή που δημιουργεί οικογένεια και μεγαλώνει τα παιδιά της. Επιπλέον, εργάζεται έξω από το σπίτι με αξιοσημείωτη αποδοτικότητα, παρόλη την άνιση μεταχείριση που συχνά αντιμετωπίζει. Δρα κοινωνικά και αγωνίζεται σε όλους τους τομείς της παραγωγής, της εκπαίδευσης, χωρίς πάντα την ανάλογη νομική προστασία και χωρίς την αναγνώριση και την αντικειμενική αξιολόγηση της προσφοράς της. Μορφώνεται και μπορεί να σταδιοδρομήσει σε οποιαδήποτε επιστήμη. Μπορεί να συμμετέχει στα κοινά. Διαπρέπει στο χώρο της τέχνης, έχοντας ως βοηθό την ευαισθησία της. Γενικά, προσφέρει σε όλους τους τομείς της ζωής με το πρακτικό μυαλό της, τη διαίσθηση, την ευαισθησία και το πείσμα της, είτε με άμεσο τρόπο, δηλαδή αυτοπροσώπως, είτε με έμμεσο, δηλαδή πίσω από τον άντρα ή τα παιδιά της.

Παρόλα αυτά, η γυναίκα ως αυτοδύναμη προσωπικότητα υποβαθμίζεται και η συμμετοχή της στα κοινά είναι περιορισμένη. Σπάνια καταλαμβάνει υψηλές θέσεις και η ανεργία

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

πλήττει τις γυναίκες σε μεγάλο βαθμό, ενώ στις επαρχίες και στις παραμεθόριες περιοχές το ποσοστό αναλφαριθμητισμού των γυναικών είναι πολύ υψηλό.

Είναι αναγκαίο να τονισθεί ότι, όταν μιλάμε για εξίσωση της γυναίκας, δεν εννοούμε εξανδρισμό της. Εννοούμε μια σημαντική κίνηση, που θα επανορθώσει μια προαιώνια αδικία σε βάρος της γυναίκας και θα της δώσει μια ευκαιρία να αξιοποιήσει τις δυνατότητές της σε όλους τους τομείς.

Για να πετύχει η σημερινή γυναίκα την εξίσωσή της με τον άνδρα, προτείνω τα εξής:

– Αλλαγή νοοτροπίας του συνόλου των ανθρώπων και αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με κοινή προσπάθεια, που θα αρχίζει από τη σωστή παιδεία και μεταχείριση των παιδιών, ανεξάρτητα από το φύλο τους.

– Αλλαγή νομοθεσίας σε θέματα που αφορούν τις ανθρωπίνες σχέσεις και σωστότερη ρύθμιση του οικογενειακού και εργατικού δικαίου.

– Πλατιά μόρφωση και καλλιέργεια, που θα επιτρέψει στη γυναίκα να δράσει με αυτενέργεια. Η σωστή μόρφωση θα προσφέρει κοινωνικοποίηση της γυναίκας με τα αντίστοιχα δικαιώματα, υποχρεώσεις και ελευθερίες.

– Δημιουργική και παραγωγική εργασία, που θα δώσει στη γυναίκα την οικονομική της αυτοτέλεια και την απαλλαγή της από αισθήματα κατωτερότητας.

– Συνειδητοποίηση από την ίδια τη γυναίκα του ρόλου της, με την εντατικοποίηση των προσπαθειών της και της συμμετοχής της στην ενεργό ζωή. Αυτό θα δώσει μια νέα διάσταση στη μητρότητα, θα αναζωογονήσει την οικογένεια και θα λυτρώσει τη γυναίκα από το διακοσμητικό ρόλο που την ανάγκασαν οι συνθήκες να υιοθετήσει.

Η προσφορά της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία είναι τεράστια και θα πρέπει να γίνει προσπάθεια άρσης των προκαταλήψεων και των παραλογισμών που κρατούσαν τη γυναίκα μακριά από την ενεργό δράση της κοινωνίας.

Για άλλη μια φορά τα έδρανα γέμισαν από νιάτα. Εμείς οι νέοι κληθήκαμε να συμμετάσχουμε στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων της χώρας μας και αυτό απαιτεί την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επικοινωνία και συνεργασία. Αν τα περισσότερα προβλήματα σε αυτόν τον κόσμο είναι κοινά, κοινή θα πρέπει να είναι και η αντιμετώπισή τους. Οι νέοι είναι αυτοί που πλήττονται, ίσως περισσότερο από όλους, από αυτά τα προβλήματα. Ήδη καλούμαστε να τα αντιμετωπίσουμε και η ευθύνη που μας βαραίνει είναι μεγάλη. Ωστόσο, πιστεύω ότι έχουμε τη δύναμη να ανταποκριθούμε. Ακούστε τη φωνή μας και σας διαβεβαιώνουμε πως η Ελλάδα θα αποκτήσει τη θέση που της ανήκει στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι. Ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Βουτσινά.

ΛΗΛΑ ΒΟΥΤΣΙΝΑ (Α' Αθήνας): Θα ήθελα να πω δύο λόγια μόνο για τη Βουλή των Εφήβων.

Ποιος είναι ο ρόλος της Βουλής των Εφήβων, αφού όλα αυτά που συζητάμε είναι γνωστά και οι προτάσεις που κάνουμε είναι χιλιοειπωμένες; Στην πράξη, δεν ξέρω τι γίνεται. Η Βουλή των Εφήβων είναι ένας θεσμός που βοηθάει 300 άτομα να περνούν καλά για 4 ημέρες το χρόνο ή μήπως είναι κάτι παραπάνω; Πιστεύω ότι δε θα πρέπει να έχουμε την ψευδαίσθηση ότι κάτι γίνεται, εάν δεν βλέπουμε και στην πράξη κάτι να γίνεται.

Θα ήθελα να επισημάνω και κάποιες ελλείψεις που παρατηρήσα τις δύο αυτές ημέρες. Κατ' αρχάς δεν είμαστε όλοι στις επιτροπές τις οποίες επιλέξαμε. Θα έπρεπε να επιλέγουμε μόνοι μας την επιτροπή στην οποία θα λάβουμε μέρος και όχι με κλήρωση. Επίσης, η επιλογή των ομιλητών θα πρέπει να γίνει με ψηφοφορία και όχι με κλήρωση. Τέλος, δεν καταλαβαίνω για ποιο λόγο είμαστε σε διαφορετικά ξενοδοχεία, αφού εάν είμασταν σε ένα θα γνωριζόμασταν καλύτερα. Ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Για το τελευταίο ερώτημα, δε θα μπορούσα να απαντήσω.

Όσον αφορά το σκοπό της Βουλής των Εφήβων, όπως και σκοπός του Κοινοβουλίου είναι ο λόγος, ο διάλογος, η έκθεση των απόψεων και η προσπάθεια επικράτησης της άποψης που θα βγει από την πλειοψηφία των φωνών. Ο κ. Νικόλαος Γερολιμίνης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΡΟΛΙΜΙΝΗΣ (Νομός Αιτ/νίας): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι εφήβοι βουλευτές, σας χαιρετώ από το όμορφο και ξεχασμένο Μεσολόγγι.

«Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ 1995-1996 πέρασε στην Ιστορία ως γεγονός. Τέσσερις ημέρες λάμψης φώτισαν το έργο, που εκατομμύρια Ελλήνων παρακολούθησαν από τα ΜΜΕ». Αυτά τα λόγια ανοίγουν τον πρόλογο του βιβλίου των πρακτικών της Βουλής των Εφήβων '95 - '96. Λόγια γεμάτα αισιοδοξία για εκατομμύρια Έλληνες και χιλιάδες νέους. Μέσα σε αυτούς ίσως και εμείς. Και όμως, μέσα τους κρύβουν μία προχειρότητα, έναν απαισιόδοξο προβληματισμό που καθιστά το μέλλον και την αξία της Βουλής των Εφήβων αβέβαιη. Αναρωτήθηκε κανείς τι μεσολάβησε από τότε μέχρι σήμερα; Μήπως οι 4 ημέρες λάμψης ακολουθήθηκαν από 360 ημέρες σκιάς; Μήπως τα ΜΜΕ αδιαφόρησαν, μόλις έπεσε η αυλαία; Πιστεύετε ότι δίνεται η δυνατότητα στην ελληνική νεολαία να παρέμβει δραστικά στα προβλήματα της κοινωνίας και να έχει ώριμη άποψη; Αμφιβάλλω.

Αν κάνουμε μια αποτίμηση των εκπεφρασμένων από την προηγούμενη σύνοδο, με γνώμονα ποια από αυτά υλοποιήθηκαν και ποια εισακούστηκαν, είμαι σίγουρος ότι η απάντηση θα είναι καθόλα αποκρουστικά απαισιόδοξη για όλους. Απλώς ειπώθηκαν, καταγράφηκαν και παραπέμφθηκαν, έμειναν καταγεγραμμένα στα υποδήματα πολλών από αυτούς που άκουσαν και που θα μας ακούσουν, υποστηρίζοντας δήθεν τη Βουλή των Εφήβων.

Μόλις έσβησαν τα φώτα της δημοσιότητας, έσβησαν και

τα φώτα των προτάσεων. Ξεχάσθηκαν και παραδόθηκαν στη σιωπή. Έχει, λοιπόν, νόημα να μαζευτούμε σήμερα εδώ και να επαναλάβουμε πολλές από τις περυσινές προτάσεις, οι οποίες χάθηκαν στην αφάνεια και την αδιαφορία αυτών που αποφασίζουν και διατάζουν χωρίς τον ξενοδόχο; Από την άλλη, έχει νόημα να εκφράσουμε με έντονο δυναμισμό και άλλες προτάσεις, οι οποίες φοβάμαι ότι θα έχουν ανάλογη τύχη;

Η Βουλή των Εφήβων υπολειτουργεί ως θεσμός και δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μας. Ακολουθεί την προχειρότητα της Βουλής των Ελλήνων. Για την ισχυροποίηση του θεσμού θα πρότεινα την περιοδικότητα των συνεδριάσεων, ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μια αποτίμηση των προτάσεών μας, να ανακαλύψουμε άλλες πτυχές τους και να τις αντιμετωπίσουμε από άλλη οπτική γωνία. Σε τελική ανάλυση, να διατηρήσουμε το ενδιαφέρον της πολιτικής ηγεσίας προς την νεολαία. Θα πρότεινα μια τριήμερη σύγκλιση κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων. Ακόμη, για να μην ισχύει το «εμείς τα λέμε και εμείς τα ακούμε» και για να μην είναι η παρουσία των πολιτικών φορέων διακοσμητική, θα πρότεινα να υπάρχει δυνατότητα να θέτει προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων κάποιες βασικές και ουσιαστικές προτάσεις. Μόνο έτσι θα εισακουστούμε.

Τέλος, επιβάλλεται να είμαστε κομιστές προτάσεων όλων των νέων και να μην ακολουθούμε την εγωιστική και ωχαδελφιστική νοοτροπία όσων μας κυβερνούν. Προτείνω, λοιπόν, να γίνεται συνέλευση των μαθητικών κοινοτήτων των σχολείων που εκπροσωπούνται με έφηβους Βουλευτές, ώστε να εκφράζουμε τις ιδέες όλων των συμπολιτών μας.

Όσον αφορά τα ΜΜΕ προβάλλουν οτιδήποτε κρίνουν ότι πουλάει. Αποσπασματικές ιδέες, χωρίς ολοκληρωμένη ανάλυση. Θα πρότεινα, λοιπόν, να δοθεί η δυνατότητα στους έφηβους βουλευτές να παρουσιάζουν οι ίδιοι μία εκπομπή για θέματα που τους απασχολούν και πιστεύουν ότι έχουν μεγαλύτερη αξία.

Κάνοντας ένα μικρό άλμα, θα επεκταθώ στις πολιτικές εξελίξεις και στις δημοκρατικές διαδικασίες στον τόπο μας. Η δημοκρατική ζωή έχει αναμιά. Ο βασικός θεσμός της, η εκλογική διαδικασία, δεν επιτρέπει στους πολίτες να διατυπώσουν σαφείς προτιμήσεις και να ασκήσουν την ευθύνη τους σαν θεματοφύλακες της εθνικής κυριαρχίας. Θεωρούν ολοκλήρωση των πολιτικών δικαιωμάτων την ψήφο κάθε τέσσερα χρόνια. Η κρατική μηχανή αποτελεί ένα θηρίο, ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο, που δε δίνει την ευκαιρία στον πολίτη να την αντιμετωπίσει και ακόμη, όταν εκφράσει τη γνώμη του, δεν εισακούεται.

Δεν του δίνουν σημασία. Οι πολιτικοί βρίσκονται σε θέση ισχύος και καπηλεύονται την ψήφο του λαού. Φοβάμαι ότι αποφασίζουν οι άλλοι για μένα, χωρίς εμένα. Αν κάποιος υποστηρίξει ότι έχει ο πολίτης τη δυνατότητα να εκφράσει τη δυσφορία του στην κάλπη, βρίσκεται σε πλάνη. Δεν μπορεί

να επιλέξει ο σημερινός Έλληνας τον καλύτερο δυνατό. Επιλέγει το λιγότερα χειρότερο. Η εκλογική αναμέτρηση όμως γίνεται τότε μια ευκαιρία να αναχαιτισθεί μία τάση, παρά να προσανατολισθεί η κοινωνία μας σε μία σωστή κατεύθυνση. Η δημοκρατία δεν μπορεί να είναι η τέχνη του μικρότερου κακού, αλλά η τέχνη του καλύτερου δυνατού.

Ποιος όμως φταίει για αυτό το έμφραγμα της δημοκρατίας; Κατά τη γνώμη μου φταίνε οι πολιτικοί. Φταίνε γιατί έχουν διαποτισθεί από την αντίληψη ότι ο σκοπός τους επιτεύχθηκε με την αναρρίχηση τους στην εξουσία. Φταίνε, γιατί είναι ευθυνόφοβοι. Δεν τολμούν να πάρουν αποφάσεις για το καλό της πολιτείας, φοβούμενοι το πολιτικό κόστος. Φταίνε, γιατί αποφασίζουν ερήμην μας. Φταίνε, γιατί φέρνουν κομματικές ταμπέλες. Βρίσκονται στο χαλινάρι της παράταξής τους και φοβούνται να κοντραριστούν αυτοί. Φταίνε, γιατί ξεχνάνε ότι είναι οι προεσβευτές μας που αντιπροσωπεύουν τη λαϊκή θέληση. Φταίνε, γιατί υποκρίνονται. Φταίνε, γιατί αφενός παρουσιάζονται ως προοδευτικοί ριζοσπάστες και αφετέρου αγωνίζονται για τη συντήρηση των κεκτημένων. Φταίνε, γιατί εξαγοράζουν τη ψήφο του λαού, εκμεταλλευόμενοι τις βιοτικές του ανάγκες, δηλαδή, συρρικνώνουν τα αναφαίρετα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματά του. Φταίνε, όπως θίξαμε και πριν, ανεξάρτητα τι λένε, γιατί είναι ένας ελιγμός αυτός, γιατί έχουν χάσει την τιμή τους. Το ομολόγησαν οι ίδιοι, όταν ζήτησαν και πήραν την αύξηση μερικών εκατοντάδων χιλιάδων. Φταίνε, γιατί τις μάχες για την εξουσία δεν τις δίνουν με τη λογική της πολιτικής αντιπαράθεσης, αλλά με τη λογική των ιδιωτικών συμφερόντων.

Είμαστε απαθείς θεατές μιας μετάλλαξης του κράτους σε κερδοσκοπική εταιρεία, των κομμάτων σε επιχειρήσεις, των βουλευτών σε υπαλλήλους ή συντεταγμένους οικονομικών ομάδων. Φταίνε, αλλά φταίμε και εμείς, γιατί καταθέτοντας τα ψηφοδέλτια στην ψηφοδόχο όχι μόνο δεν αναλαμβάνουμε καμιά πολιτική ευθύνη, απεναντίας την ευθύνη αυτή την φροτώσουμε στον υποψήφιο της εκλογής μας.

Φταίμε, γιατί φοροδιαφεύγουμε. Φταίμε, γιατί έχουμε φθάσει στο σημείο να παρακαλούμε ικετευτικά γι' αυτά που δικαιούμαστε. Δεν αρκεί να ντρεπόμαστε για το εμπόριο οργάνων και παιδιών, αλλά και για το εμπόριο της πολιτικής. Έχουμε γίνει πελάτες ενός κλειστού συστήματος. Φταίμε, γιατί είμαστε «ωχαδελφιστές», γιατί είμαστε στο «εγώ» και όχι στο «εμείς». Μήπως όμως οι πολιτικοί αυτοί μας οδηγούν σε αυτή τη συμπεριφορά ως αντίδραση και αυτοάμυνα προς αυτούς; Μόνο πιστεύω η παρουσία των εφήβων βουλευτών εδώ αποδεικνύει τον παραπάνω ισχυρισμό. Αυτοί έχουν το μαχαίρι και το πεπόνι. Από αυτούς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η αλλαγή, η υπέρβαση.

Η ευστάθεια της δημοκρατίας θα εξαρτηθεί από το βαθμό της εντατικοποίησης της λαϊκής παρουσίας στους τομείς αποφάσεων και από τον πολλαπλασιασμό των κυττάρων λαϊκής συμμετοχής στον έλεγχο και στη λήψη αποφάσεων.

Πιστεύω ότι πρέπει να δημιουργήσουμε μια συμμετοχική, αποκεντρωμένη δημοκρατία. Δεν μπορεί η Αθήνα να αποφασίζει για την επαρχία. Οι ίδιοι οι δημότες ξέρουν καλύτερα τα προβλήματα που τους απασχολούν. Όπως έθιξαν και οι προηγούμενοι ομιλητές πιστεύω, ότι πρέπει να ενδυναμωθεί ο πρώτος και ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπροσθέτως, να εισαχθούν μαθήματα για πολιτική ευαισθητοποίηση και συμμετοχή στα κοινά των νέων στα σχολεία.

Όσον αφορά τις συμμετοχικές διαδικασίες θα πρότεινα να επεκταθούν τα συμβούλια της νεολαίας εκτός σχολείου. Δηλαδή, θα μπορούσαν οι μαθητές εκτός από τα 15μελή να δημιουργούν ένα συμβούλιο στην πόλη τους, το οποίο θα συμμετέχει στα δημοτικά συμβούλια για τις αποφάσεις που αφορούν το δήμο. Αυτό να επεκτείνεται και στο νομό, να συμμετέχουν στα νομαρχιακά συμβούλια. Η ολοκλήρωση αυτών των συμβουλίων είναι εδώ που βρισκόμαστε τώρα. Δηλαδή η Βουλή των Εφήβων. Από αυτή τη Βουλή των Εφήβων, πιστεύω ότι μπορούμε να έχουμε μια συμμετοχή στο Υπουργείο Παιδείας έστω μιας 10μελούς επιτροπής για θέματα, τα οποία μας αφορούν ιδιαίτερα.

Θα μιλήσω τώρα για κάτι τοπικό. Εμείς οι Εφηβοί Βουλευτές μπορούμε να δείξουμε το σωστό πολιτικό και κοινωνικό δρόμο στην τωρινή Βουλή των Εφήβων. Η Βουλή των Εφήβων μπορεί να αποτελέσει απαρχή, ξεκίνημα, αναγέννηση της Βουλής των Ελλήνων. Αν αναλογισθούμε ότι διαθέτουμε όσα στερούνται, δηλαδή την ειλικρίνεια, τον αυθορμητισμό, τις ριζοσπαστικές ιδέες, το πάθος, τους ανοικτούς ορίζοντες και το δυναμισμό και στερούμαστε όσα διαθέτουν, δηλαδή την αναξιοπιστία, την υποκρισία, τα οικονομικά κίνητρα, τους προσωπικούς εγωϊσμούς, τις κομματικές παρωπίδες, τότε είμαστε ικανοί να αποτελέσουμε τη μαγιά της Βουλής των Ελλήνων. Και μόνο αυτή πιστεύω ότι θα ήταν η μεγαλύτερη προσφορά της Βουλής των Εφήβων.

Ευχαριστώ. Συγγνώμη που σας κούρασα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επειδή κάποιος από σας διατύπωσε την άποψη, ότι δε λειτουργεί καλά η Βουλή των Εφήβων και οι επιτροπές, είπα ότι προσπαθώ να αφήσω ελεύθερο τον καθένα να εκθέσει τις απόψεις του. Υποθέτω ότι θα υπάρχει η κατανόηση σεβασμού προς τους υπόλοιπους. Πιστεύω ότι έγινα αντιληπτός.

Το λόγο έχει η Αθηνά Τσουμάκη.

ΑΘΗΝΑ ΤΣΟΥΜΑΚΗ (Νομός Καβάλας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, υπάρχουν πολλοί που πιστεύουν ότι Ελλάδα είναι μόνο η Αθήνα. Είναι πολλοί που νομίζουν ότι αυτός ο θόρυβος, το νέφος, το τσιμέντο και το κυνηγητό που την χαρακτηρίζουν αποτελεί το Α και το Ω της πεμπτοσύνης της ελληνικής ζωής και όχι εσφαλμένα. Η Αθήνα έχει γίνει ο εγκέφαλος και το νευραλγικό κέντρο της χώρας. Ελέγχει κάθε τομέα της, χωρίς να αφήνει περιθώρια ανάπτυξης των επαρχιών, που με την πάροδο του χρόνου μαραζώνουν. Αρνείται να βοηθήσει στη λύση των προβλημάτων που

μαστίζουν την επαρχία. Δεν ακούει τις φωνές αγωνίας, απογοήτευσης και βοήθειας που ζητά.

Ως ελάχιστη προσφορά στα ευαίσθητα τμήματα της χώρας μας και στους κατοίκους της πήρα την απόφαση, να τοποθετηθώ σε αυτό το μεγάλο και ως τώρα άλυτο θέμα, δηλαδή, την περιθωριοποίηση επαρχιών σε οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Βρισκόμαστε στο τέλος του 20ου αιώνα που μας αφήνει σε κρίσιμη οικονομική κατάσταση. Το θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα αισθητό στις επαρχίες. Παράλληλα όμως βρισκόμαστε στη διαμόρφωση ενός νέου οικονομικού συστήματος, το οποίο για να σταθεροποιηθεί χρειάζεται χρόνο και δουλειά. Είναι απαραίτητο να ξανασκεφθούμε, να αναθεωρήσουμε και να επαναπροσδιορίσουμε τα στοιχεία εκείνα, που θα βοηθήσουν στη χάραξη μιας νέας οικονομικοπολιτικής γραμμής.

Σε όλο αυτό το πρόγραμμα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας την επαρχία, η οποία διαθέτει αρκετούς επιχειρηματίες, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της χώρας μας, καθώς και στην εντυπωσιακή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Αυτή τη στιγμή η επαρχία βιώνει την αποσύνθεσή της. Σε πολλά σημεία της χώρας, λόγω της δυσμενούς γεωγραφικής θέσης σε σχέση με τα κέντρα επιχειρηματικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, η βιομηχανία δεν μπορεί να αναπτυχθεί. Ελάχιστα είναι τα μεγάλα εργοστάσια που λειτουργούν στην επαρχία, μεγαλώνοντας έτσι το πρόβλημα της ανεργίας. Η σύνδεση της επαρχίας με τις διεθνείς οικονομικές δραστηριότητες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης είναι ανεπαρκής. Υπάρχει ελλιπής οργανωτική και διοικητική δομή, ώστε να προσελκύει ξένες επενδύσεις. Αυτό είναι γεγονός, που φέρνει την επαρχία σε δυσμενή θέση. Δεν υπάρχει τέλος συμπληρωμένη βιομηχανική και επιχειρησιακή δομή.

Προχωρώντας πιο πέρα, διαπιστώνουμε ότι η επαρχία δεν περιθωριοποιείται μόνο στον οικονομικό τομέα, αλλά και στον πολιτιστικό. Η πολιτιστική συγκέντρωση στην Αθήνα αντιστοιχεί στο μαρασμό της επαρχίας, καθώς υπάρχει παθολογική συγκέντρωση πληθυσμού στη δεινοσαύρια πόλη, που κορυφώθηκε μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και οδήγησε στον ασύλληπτο και μοναδικό στην Ευρώπη γιγαντισμό των Αθηνών.

Είναι σαφές ότι ένας δημιουργός, ένα θεατρικό συγκρότημα, μία ορχήστρα δεν μπορούν να σταθούν χωρίς κοινό και ένα καλλιιεργημένο όμως κοινό δεν μπορεί να διαμορφωθεί μέσα σε μία ατμόσφαιρα ερήμωσης. Ο φαύλος αυτός κύκλος αποτελεί την επαρχιακή, ελληνική πολιτιστική πραγματικότητα. Η Αθήνα συστηματικά αγνοεί ότι υπάρχουν πολλοί επαρχιώτες που διψάνε για γνήσια μάθηση, σωστή και πολύπλευρη ενημέρωση, προβληματισμό και πληροφόρηση. Το μεγάλο παράπονο της επαρχίας είναι ότι οι πνευματικοί άνθρωποι της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, τα Πανεπιστήμια και ο κόσμος των γραμμάτων και της τέχνης δεν έρχονται κοντά

τους ή, όταν έρχονται, προχειρολογούν και είναι απροετοίμαστοι ή δε φροντίζουν να γίνονται κατανοητοί από το ευρύτερο κοινό. Έχει παρατηρηθεί ότι οι επαρχιακοί μορφωτικοί σύλλογοι, που συνήθως ξεκινούν, με μεγαλόπνοα σχέδια, σιγά - σιγά υπολειπόμενοι και στο τέλος αδρανοποιούνται. Οι επαρχίες δεν έχουν δύναμη. Η συγκέντρωση στη μεγαλούπολη αφήνει μηδαμινά περιθώρια στις τοπικές αυτοδιοικήσεις να πάρουν πολιτιστικές πρωτοβουλίες, γιατί έχουν εγγλωματισθεί σε ένα υποτακτικό ρόλο και γίνονται υπηρέτες της κεντρικής γραφειοκρατίας.

Για να βελτιωθεί αυτή η απαράδεκτη κατάσταση, θα πρέπει να αναβαθμίσουμε την ελληνική επαρχία. Αρχικά, για την οικονομική ανάπτυξη της είναι ανάγκη να γίνουν αναπτυξιακά έργα. Με την ανάπτυξη της επαρχιακής βιομηχανίας θα καταφέρουμε τη μείωση των ενδομεταναστεύσεων και θα στηρίξουμε το διαρθρωτικό τομέα. Θα πρέπει να μεριμνήσουμε για φθηνότερα δρομολόγια σε ορισμένες περιοχές της επαρχίας, ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες τις λεγόμενες ακριτικές.

Είναι, επίσης, βασικό η αποπεράτωση της Εγνατίας στην Μακεδονία και Θράκη πριν την αντίστοιχη Παραεγνατία σε Τουρκία, Σκόπια και Αλβανία, ώστε με μία τέτοια άρτια οδική αρτηρία να κερδίσει η Ελλάδα τους επενδυτές στα Βαλκάνια.

Παράλληλα, η Πολιτεία να δείξει αυξημένο ενδιαφέρον για την ίδρυση στην επαρχία αθλητικών και πνευματικών κέντρων για άθληση και πραγματοποίηση πνευματικών δραστηριοτήτων αντίστοιχα.

Η Πολιτεία οφείλει να μεριμνήσει για την διεξαγωγή φεστιβάλ σε περιφερειακά κέντρα με την προϋπόθεση ότι η ευθύνη της οργάνωσής τους θα περιέλθει, με κρατική φυσικά επιχορήγηση, σε τοπικούς συλλογικούς φορείς.

Εμείς σαν νέοι πρέπει να κάνουμε κάτι, ώστε να μη συνεχισθεί αυτή η αδρανοποίηση της επαρχίας, που οδηγεί στην κατάργηση της.

Σας ευχαριστώ.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κα Αυγή Ανδρονικίδου, έχει το λόγο.

ΑΥΓΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΙΔΟΥ (Νομός Πέλλας): Σεβαστέ κύριε Πρόεδρε και αγαπητοί συνάδελφοι, η θέση των γυναικών και στην οικογένεια αλλά και στην κοινωνία έχει αλλάξει ριζικά χάρη στις επιστημονικές και τεχνολογικές καταστάσεις, στην ολοένα εκτεινόμενη εκβιομηχάνιση, στις συνακόλουθες αλλαγές στην οικονομική και κοινωνική δομή, αλλά και στη διάδοση νέων ιδεολογιών.

Η κοινωνική της θέση είναι καλύτερη από πριν. Αυτό το κατόρθωσαν οι γυναίκες με πολλούς αγώνες και με υπομονή. Έτσι, οι γυναίκες διοργάνωσαν το φεμινιστικό κίνημα και ο ρόλος της γυναίκας τείνει να εξισωθεί με το ρόλο του άντρα στη σημερινή εποχή και προβλέπεται το μέλλον καλύτερο.

Το έργο της γυναίκας σήμερα είναι δυσκολότερο, αφού

εκτός από εργαζόμενη είναι και νοικοκυρά και σύζυγος και μητέρα. Αυτό είναι πολύ κοπιαστικό και εξαντλεί τις δυνάμεις. Η θέση της γυναίκας αναμφισβήτητα έχει βελτιωθεί καθώς απέκτησε το δικαίωμα μόρφωσης, εργασίας και διεκδίκησης των δικαιωμάτων της. Παρόλα αυτά εξακολουθεί να υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στα δύο φύλα.

Φαντάζομαι τη γυναίκα να κατέχει στην κοινωνία τη θέση που πραγματικά της ταιριάζει. Ως μάνα να έχει τον πρώτο λόγο στην ανατροφή των παιδιών. Ως οικοδέσποινα να είναι σεβαστή. Ως εργαζόμενη να προσφέρει μεγάλες υπηρεσίες στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, αφού το μισό του εργατικού δυναμικού ανήκει στο γυναικείο πληθυσμό. Οραματίζομαι όμως και στις τέχνες και στις επιστήμες και στη διοίκηση η γυναίκα να διαπρέπει.

Ζωγράφοι, μουσικοί, καλλιτέχνιδες αλλά και γιατροί, φυσικοί επιστήμονες, ερευνήτριες και δικαστίνες, διευθύντριες υπηρεσιών, επιχειρηματίες και τέλος βουλευτίνες, υπουργοί, πρωθυπουργοί να είναι και γυναίκες και να προωθούνται, διότι δεν υπάρχει τομέας της ζωής που να μην το έχουν καταλάβει ως ισότιμες με τους άνδρες και για όλα αυτά είναι αξιοθαύμαστες.

Φαντάζομαι την γυναίκα να απέχει από διαφημίσεις και καλλιστεία και γενικά όπου προβάλλεται απλώς το γυναικείο σώμα και υποτιμάται η πνευματική καλλιέργεια και ο ψυχικός κόσμος του ανθρώπου. Πιστεύω ότι είναι θεμιτό να παρουσιάζεται η ανθρώπινη προσωπικότητα στο σύνολό της και όχι τεμαχισμένη.

Προτείνω η επιλογή του επαγγέλματος σήμερα να γίνεται κυρίως όχι με κριτήριο το φύλο, αλλά με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια και τις διάφορες ικανότητες του ατόμου.

Θεωρώ άδικο οι γυναίκες να εργάζονται στις οικογενειακές επιχειρήσεις ως συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα άτομα. Γι' αυτό προτείνω ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, όχι εκμετάλλευση της γυναικείας εργασίας και, πάνω από όλα, αμοιβή για τις προσφερόμενες υπηρεσίες ως αναγνώριση προσφοράς εργασίας. Θεωρώ απαράδεκτη τη δουλειά με το κομμάτι, απασχόληση χωρίς νομική κατοχύρωση, χωρίς ωράριο, χωρίς υγειονομική περίθαλψη και συνταξιοδότηση. Με τη μορφή αυτή εργασίας, δίνεται αρχικά η εντύπωση ότι η γυναίκα δεν αφήνει το σπίτι της, τα παιδιά της, το νοικοκυριό της, ενώ στην ουσία πρόκειται για καθαρή εκμετάλλευση, απομόνωση στο σπίτι και αποκλεισμό από κάθε δυνατότητα συλλογικής δράσης. Γι' αυτό προτείνω κατάργηση αυτής της μορφής εργασίας και αναπροσαρμογή της έτσι ώστε η νέα εργασία να εξασφαλίζει και σύνταξη και ασφάλιση.

Έφτασε η εποχή που είναι ανάγκη το συνδικαλιστικό κίνημα να ασχοληθεί με τα προβλήματα των εργαζόμενων γυναικών με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους για ίση αμοιβή με τους άντρες, αλλά και ποιοτική βελτίωση σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης. Συστήνω στις γυναίκες πιο δυναμικό ρόλο σε αυτά τα θέματα.

Οι συνθήκες εισόδου των γυναικών στο χώρο της εργασίας χαρακτηρίζονται συνήθως από την έλλειψη ειδίκευσης, επαγγελματικής εκπαίδευσης, ειδικών γνώσεων με πλήρη σχεδόν άγνοια των νέων επαγγελματιών και των δυνατοτήτων που αυτά προσφέρουν. Σήμερα το 85% των γυναικών που απασχολούνται στη βιομηχανία είναι ή θεωρούνται ανειδίκευτες.

Συστήνω, επομένως, μόρφωση ουσιαστική στις γυναίκες, διότι η μόρφωση είναι καθοριστική για τη θέση των γυναικών, και μάλιστα προτείνω μόρφωση πολύπλευρη, που να αφορά διάφορους τομείς και, κυρίως, ίσες ευκαιρίες μόρφωσης σε άνδρες και γυναίκες.

Ενώ νομικά είναι πλέον ανοιχτά όλα τα επαγγέλματα, ουσιαστικά εξακολουθεί να λειτουργεί ο φυλετικός διαχωρισμός. Η γυναικεία εργασία δε συμπίπτει ποτέ σχεδόν με την ανδρική. Φυσική συνέπεια αυτών των στοιχείων και του διαχωρισμού είναι η καθιερωμένη και κοινωνικά αποδεκτή διαφορά στην αμοιβή. Η είσοδος μεγάλου αριθμού γυναικών σε κάποιο κλάδο επιφέρει αυτό που ονομάζεται «θηλυκοποίηση του επαγγέλματος» με αρνητικές πάντα συνέπειες γι' αυτές. Προτείνω, επομένως, εξάλειψη του ρατσισμού και αντιμετώπιση με τα ίδια μέτρα και σταθμά των ανθρώπων στον εργασιακό χώρο είτε πρόκειται για ανθρώπους «άνδρες είτε για ανθρώπους» γυναίκες.

Προτείνω συνεργασία, αλληλοκατανόηση και σεβασμό ανάμεσα στους δύο συζύγους για την αντιμετώπιση προβλημάτων, αλλά και στήριξη της γυναίκας από την πλευρά του συζύγου στο δύσκολο έργο της.

Καθώς όλο και περισσότερες έγγαμες γυναίκες σήμερα απασχολούνται έξω από το σπίτι και συμμετέχουν στην εξασφάλιση των μέσων συντήρησης, πράγμα που άλλοτε ήταν αποκλειστική ευθύνη των ανδρών, επιβάλλεται οι άνδρες να μοιράζονται με τη σύζυγο ορισμένες τουλάχιστον από τις οικιακές εργασίες.

Προτείνω, λοιπόν, συμμετοχή και των ανδρών στο νοικοκυριό ως ένδειξη κατανόησης και εκτίμησης στο γυναικείο πρόσωπο. Εξάλλου οι ψυχολόγοι, όλο και πιο έντονα, υπογραμμίζουν τη σημασία της συμμετοχής του πατέρα στην ανατροφή των παιδιών. Έχουν περάσει οι καιροί που ο πατέρας ήταν ο αναγνωρισμένος κάτοχος εξουσίας στην οικογένεια. Επιπλέον συνιστάται η μελετημένη επιλογή συζύγου χωρίς καμία ανάμειξη ή επέμβαση από τους γονείς, ώστε οι νέοι άνθρωποι να αντιμετωπίσουν υπεύθυνα και ώριμα της αντιξοότητες της ζωής. Επομένως είναι αναγκαία η επέμβαση του σχολείου σε θέματα οικογενειακής αγωγής και αρμονικής συνύπαρξης των δύο συζύγων.

Με άλλα λόγια το σχολείο έχει χρέος να διαπλάσει έτσι τους νέους, ώστε να κατανοήσουν ότι οι εποχές έχουν αλλάξει και ότι έχουν υποχρέωση να συνεισφέρουν μέσα στο σπίτι και να στέκονται αρωγοί στο πολυποίκιλο και πολυδιάστατο ρόλο των γυναικών.

Προτείνω όχι μόνο τυπική και νομοθετική, αλλά και ουσιαστική ισότητα δικαιωμάτων των δύο φύλων. Επίσης ισότητα στο μισθό. Ακόμη και στα ανώτερα επαγγέλματα ο μισθός να είναι ανάλογος με την κατεχόμενη θέση, ανεξάρτητα από το φύλο. Και επιπλέον εξασφάλιση των αναγκαίων προϋποθέσεων, οπότε και οι γυναίκες να μπορούν να φτάσουν σε ανώτερες θέσεις, διότι σήμερα πολλά είναι τα εμπόδια στο δρόμο αυτό.

Προτείνω οι γυναίκες να είναι πιο προσεκτικές στις κινήσεις τους, ώστε να μην γίνονται έρμια των άλλων και θύματα οικονομικών συμφερόντων και σκοπιμοτήτων στα διαφημιστικά μηνύματα και στις διοργανώσεις καλλιστείων. Καλό είναι να προβάλλουν όχι μόνο το σώμα τους όσο όμορφο και να είναι αυτό, γιατί αυτό έχει ημερομηνία λήξεως, αλλά το πνεύμα τους που είναι άφθαρτο και πηγή έμπνευσης και δημιουργίας.

Προτείνω οι πνευματικοί άνθρωποι, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, κοινωνικοί λειτουργοί, να αναλάβουν τις ευθύνες τους, ώστε να δώσουν τα σωστά πρότυπα σε νέους και νέες, όσον αφορά τις σχέσεις των δύο φύλων, αλλά και τα Μ.Μ.Ε. να προβάλλουν εκπομπές και αφιερώματα που θα τονίζουν την αξία της ισοτιμίας των δύο φύλων.

Εν κατακλείδι, στην εποχή μας η διδασκαλία του Ιησού, επιτέλους ύστερα από χιλιετίες, τείνει να βρει τη δικαίωσή της. Στις σύγχρονες συνθήκες, παρόλα τα προβλήματα, τις δυσκολίες και τις προκαταλήψεις, η γυναίκα κερδίζει, όλο και περισσότερο, έδαφος στο χώρο της μόρφωσης, της εργασίας, της πολιτικής και πραγματοποιεί τεράστια άλματα στην πορεία της για χειραφέτηση. Πάντως είναι σίγουρο ότι η γυναίκα έχει πολλά να προσφέρει, διότι, ό,τι γίνεται από αυτή, είναι αναγνωρισμένο ότι είναι πιο εκλεπτισμένο, πιο κομψό, με περισσότερο γούστο, πιο προσεγμένο.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Πριν δώσω τον λόγο στον κ. Μπάλα, θέλω να σας ανακοινώσω ότι τις εργασίες μας παρακολουθεί ο Βουλευτής κ. Νιώτης, Πρόεδρος της Διακομματικής Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού και τον οποίο ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία του.

(χειροκροτήματα)

Το λόγο έχει ο κ. Μπάλας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΑΛΑΣ (Νομός Μεσσηνίας): Κύριε Πρόεδρε, το πρώτο ζήτημα στο οποίο θα αναφερθώ, έχει σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση. Πρέπει όμως να πω ότι σε πολλά σημεία έχω καλυφθεί ήδη από τους προλαλήσαντες συναδέλφους μου. Όμως, θα διατυπώσω κι εγώ κάποιες απόψεις.

Προέρχομαι από την Μεσσηνία, η οποία αντιμετωπίζει αδυναμία στην εκμετάλλευση των οικονομικών της πόρων εξαιτίας της έλλειψης των αναγκαίων έργων υποδομής. Αντίθετα και ενώ το τελευταίο διάστημα ο νομός αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα, στην υδροκέφαλη Αθήνα δημιουργούνται τα μεγάλα έργα όπως το μετρό, το αεροδρόμιο των Σπάτων κ.λπ.

Το φαινόμενο αυτό, κατά την εκτίμησή μου, μεταφέρει πόρους, που θα μπορούσαν να διατεθούν στην επαρχία, στο λεκανοπέδιο της Αττικής και σημαίνει παραπέρα ότι όλοι οι Έλληνες καταβάλλουν χρήματα για την εκτέλεση αυτών των έργων στην Αττική.

Αντί να συμβαίνει αυτό, θα πρότεινα οι οικονομικοί πόροι των νομών να διατίθενται στους ίδιους νομούς από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και να μη γίνεται η μεταφορά των πόρων αυτών στην Αθήνα, γιατί δημιουργείται και το εξής παρεπόμενο. Η μεταφορά των πόρων, σημαίνει ταυτόχρονα και μεταφορά του ανθρώπινου δυναμικού στην Αθήνα, αφού εδώ δημιουργούνται θέσεις εργασίας και προσφέρεται το επαγγελματικό μέλλον.

Πιστεύω ότι η πρόταση, που διατύπωσα, εμποδίζει την υπερσυγκέντρωση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού στην Αθήνα, ενώ εξυπηρετεί την περιφερειακή ανάπτυξη και συνενπώς την ισόροπη ανάπτυξη της χώρας.

Θα ήθελα ακόμη να προσθέσω και μερικά που αφορούν την θέση της γυναίκας.

Βεβαίως η θέση της γυναίκας είναι υποδεέστερη στην Ελλάδα. Ωστόσο, δεν είναι αναγκαίο να αλλάξει η μορφή της γλώσσας ή να ληφθούν άλλα μέτρα που αναφέρθηκαν, τα οποία όχι μόνο δε θα έφεραν αποτέλεσμα, αλλά θα διαιώνιζαν το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων. Θα ήταν προτιμότερο να γίνουν κάποιες πιο μετριοπαθείς προτάσεις και να ληφθούν κάποια άλλα μέτρα, τα οποία ίσως θα είχαν πιο επιτυχή αποτελέσματα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κα Στόιου έχει το λόγο.

ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΣΤΟΙΟΥ (Νομός Κιλκίς): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. Τα Μ.Μ.Ε. παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των πολιτών για τα πολιτικά δρώμενα, τα κοινωνικά προβλήματα, την οικονομική κατάσταση. Παρόλο όμως που η ενημέρωση των πολιτών θα πρέπει να είναι πλήρης, αντικειμενική και αμερόληπτη, ο τύπος εξυπηρετεί πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, με αποτέλεσμα να παραποιείται η αλήθεια και να εκτίθενται τα γεγονότα με υποκειμενικότητα, ανεντιμότητα και ιδιοτέλεια. Είναι λογικό τα Μ.Μ.Ε. και η τηλεόραση να υποτάσσονται στο κνήγι των υψηλών ποσοστών τηλεθέασης. Προσπαθούν να βρουν αθέμιτους τρόπους για να προσελκύσουν το τηλεοπτικό κοινό.

Πρώτον, εκμεταλλεύονται τον ανθρώπινο πόνο. Δεύτερον, προβάλλουν την βία και την εγκληματικότητα. Τρίτον, επεμβαίνουν στην ιδιωτική ζωή δημόσιων προσώπων χωρίς διακριτικότητα και σοβαρότητα.

Όσον αφορά την εκμετάλλευση του ανθρώπινου πόνου, χαρακτηριστικό είναι το πρόσφατο παράδειγμα, όπου μία άκρωτος οικογενειακή υπόθεση κακοποίησης ενός ανήλικου κοριτσιού από τον πατέρα του προβλήθηκε από μία τηλεοπτική εκπομπή και ο πατέρας αυτοκτόνησε από την ντροπή του. Υποτίθεται ότι σε αυτές τις εκπομπές υπάρχουν ειδικό ψυχο-

λόγοι που αξιολογούν το πρόβλημα και ανάλογα επιτρέπουν ή όχι την προβολή. Εφόσον συμβαίνουν γεγονότα σαν αυτό που προανέφερα, σημαίνει ότι ή οι ψυχολόγοι δεν κάνουν σωστά το έργο τους ή εξυπηρετούν κάποιες σκοπιμότητες.

Τέταρτον, η παιδεία των «δημοσιογράφων» είναι ελλιπής. Αρκεί κάποιος να είναι ευπαρουσίαστος και να έχει κάποιες γενικές γνώσεις, χωρίς καν να ξέρει τους κανόνες δεοντολογίας, για να πάρει κάποια αξιοπρεπή εκπομπή στην τηλεόραση.

Οι προτάσεις μου είναι οι εξής:

Πρώτον, να επιβληθούν αυστηρά πρόστιμα στην περίπτωση που αποκαλυφθεί σκοπίμη παραπληροφόρηση, παραποίηση της αλήθειας και προσπάθεια υποτίμησης της νοημοσύνης του τηλεοπτικού κοινού.

Δεύτερον, να θεσπιστούν νομοθετικά μέτρα για την αποδέσμευση του τύπου και της τηλεόρασης από τα οικονομικά συμφέροντα και να ελέγχεται διαρκώς η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας.

Τρίτον, να καταργηθούν τα reality shows, γιατί μόνο κοινωνικό έργο δεν επιτελούν. Υποτιμούν και γελοιοποιούν την ανθρώπινη νοημοσύνη και εξευτελίζουν τον ανθρώπινο πόνο. Γίνεται κανείς μάρτυρας της προκλητικής παρέμβασης των Μ.Μ.Ε. στην προσωπική ζωή των ανθρώπων, που καταφεύγουν σ' αυτά, αφού φτάσουν στο έσχατο σκαλί της απελπισίας και της απόγωσης. Βέβαια υπάρχει και μια άλλη μερίδα ανθρώπων που καταφεύγουν στα reality shows, για να αυτοπροβληθούν και να γίνουν έστω για μία ώρα διάσημοι. Και σ' αυτήν όμως την περίπτωση, τα Μ.Μ.Ε. διακωμωδούν το πρόβλημα και οι παρουσιαστές των εκπομπών δεν έχουν την απαιτούμενη αξιοπρέπεια και υπευθυνότητα.

Τέταρτον, να μην επιτρέπεται η ανάθεση ενημερωτικών εκπομπών σε ανθρώπους χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της εκπομπής και να προσδώσουν την ανάλογη σοβαρότητα.

Τέλος έμπτον, να εμπλουτιστούν με εκπαιδευτικά προγράμματα και πολιτιστικές εκπομπές τα Μ.Μ.Ε., ώστε να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κριτικού πνεύματος και του μορφωτικού επιπέδου του κοινού.

Θα ήθελα τώρα να κάνω κάποιες επισημάνσεις. Είχατε πει ότι δεν θα απολογηθείτε εκ μέρους όλων των Βουλευτών, αλλά πιστεύω ότι ως Βουλευτής μιας παράταξης που στηρίζεται από ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού, πρέπει να απολογηθείτε, τουλάχιστον για τα πολιτικά δρώμενα της δικής σας παράταξης.

Επίσης η παρουσία της τηλεόρασης στις πρωινές συνεδριάσεις ήταν αισθητή. Τέλος πιστεύω ότι δίνονται υπέρογκα ποσά στους δικαστικούς και κατ' επέκταση και σε εσάς, σε σύγκριση με άλλους εργαζόμενους που επιτελούν δυσχερέστερο έργο από τους δικαστικούς, όπως είναι οι αστυνομικοί. Μήπως κάνω λάθος;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι,

ήθελα να πω το εξής. Ο ρόλος του Προεδρείου είναι να διευθύνει τη συζήτηση, ώστε να αντεπεξέλθει στο σκοπό για τον οποίο γίνεται η διαρκής επιτροπή. Αυτός λοιπόν είναι ο λόγος, που δεν το έκανα και δεν προτίθεμαι να το κάνω, να απαντώ στην κάθε άποψη, είτε συμφωνώ είτε διαφωνώ. Είπα μόνο ότι σε κάποια θέματα, τα οποία αντικειμενικά δεν τα γνωρίζει κάποιος εκ των ομιλητών, θα προσφέρω και εγώ τη δική μου άποψη. Δεν είναι όμως σωστό να παρεμβαίνω –και αυτό εννοούσα– να απολογούμαι είτε θετικά είτε αρνητικά σε κάθε άποψη που εκφράζεται. Αυτό θα το κάνετε εσείς οι ίδιοι. Από τις εισηγήσεις που έχω ακούσει, εκτιμώ ότι υπάρχει μεγάλη ωριμότητα και δε χρειάζεται να παρεμβαίνω και να λέω τη δική μου άποψη. Ο λόγος που γίνεται η Επιτροπή είναι για να εκτεθούν οι δικές σας απόψεις.

Δεν ξέρω γιατί το πρωί υπήρχαν τρεις κάμερες και το απόγευμα δεν υπάρχουν. Ίσως το πρωί ήταν πιο εύκολο να έρθουν. Οι δημοσιογράφοι μπορούν να παρακολουθούν, υπάρχει ανοικτό κύκλωμα, αλλά δεν υπάρχει εικόνα.

Το λόγο έχει ο κ. Νικόλαος Αμαργιανιτάκης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΑΡΓΙΑΝΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Αξιότιμη κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, η διόγκωση των αστικών κέντρων είναι μία τραγική διαπίστωση. Απαιτείται ουσιαστική εγρήγορση από την Πολιτεία για την επίλυση των προβλημάτων. Αυτό θα συμβεί μόνο, όταν παραμεριστούν οι μικροκομματικές σκοπιμότητες και η Πολιτεία αντιμετωπίσει το κακό από τη ρίζα του.

Για να καλυφθεί ο χρόνος που καταχράστηκε ο συνάδελφός μου, θα καταθέσω γραπτά τις απόψεις μου, ώστε να τεθούν προς ψήφιση στην αυριανή ψηφοφορία.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θα τεθούν προς ψήφιση οι διαφορετικές προτάσεις. Μπορείτε να καταθέσετε τις απόψεις σας και να μη μιλήσετε. Αυτό μπορεί να το κάνει ο καθένας από σας, δηλαδή να τις καταθέσει εγγράφως και να μη μιλήσει.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΑΡΓΙΑΝΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Τέλος, κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να σας απευθύνω ένα ερώτημα, επειδή δεν έχω τη δυνατότητα, όπως και οι συναδελφοί μου, της καθημερινής επαφής με βουλευτές.

Θεωρείτε τους βουλευτές εκπροσώπους του λαού στο κοινοβούλιο ή εκπροσώπους των κομμάτων στο λαό;

Προσωπικά θεωρώ ότι είναι το δεύτερο, γιατί οι βουλευτές δεν παρουσιάζουν ένα χαρακτήρα αυτόνομο, αλλά ένα χαρακτήρα που εξυπηρετεί μικροκομματικά συμφέροντα. Περιμένω, όμως, την απάντησή σας.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Είπα ότι δεν πρέπει να απαντώ, αλλά θα σας πω το εξής. Κατ' αρχήν, όπως διαπιστώνω, είσαι από το Ηράκλειο και στο Ηράκλειο υπάρχουν πολλοί βουλευτές. Επομένως, μπορείς κάλλιστα να ρωτήσεις τους βουλευτές του νομού σου. Δεν ήταν ανάγκη να περιμένεις τον Πρόεδρο αυτής της Επιτροπής, για να απευθύνεις τα ερωτήματά σου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΑΡΓΙΑΝΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Δυστυχώς, η Βουλή δε βρίσκεται στο Ηράκλειο συχνά, για να μη πω, καθόλου.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Πάντως, εγώ υποστηρίζω την πρώτη άποψη, εκπρόσωποι του Λαού.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΑΡΓΙΑΝΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Μπορείτε να το δικαιολογήσετε αν είναι εύκολο;

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν μπορούμε να κάνουμε διάλογο, διότι είναι πολλοί εγγεγραμμένοι να μιλήσουν και δεν έχουν μιλήσει ούτε οι μισοί. Φοβάμαι ότι οι τελευταίοι θα αδικηθούν και θα αναγκαστούν να δώσουν γραπτές τις εισηγήσεις τους.

Το λόγο έχει η κυρία Κασκαμανίδου.

ΑΝΘΟΥΛΑ ΚΑΣΚΑΜΑΝΙΔΟΥ (Γερμανία): Κύριε Πρόεδρε, εάν μου επιτρέπετε, επιφυλλάσομαι να μιλήσω αργότερα.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Καλώς.

Το λόγο έχει ο κ. Παρασκευάς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (Νομός Μαγνησίας): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα καιρίο πρόβλημα που απασχολεί τους νέους του σήμερα. Είναι η λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Δημοκρατία, όπως είναι γνωστό, ονομάζουμε το πολίτευμα της λαϊκής κυριαρχίας, που λειτουργεί σύμφωνα με τη θέληση της πλειοψηφίας του λαού. Όπως όλοι οι θεσμοί, τα πολίτευματα, οι αρχές και τα στοιχεία που συγκροτούν τη δομή μιας κοινωνίας, με το πέρασμα των χρόνων, έτσι και αυτή απέκτησε την «αχίλλεια πτέρνα» της. Έτσι σήμερα είμαστε σε θέση να μιλάμε για κρίση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η εποχή μας είναι δημιουργός διαφορούμενων εννοιών και τοποθετεί τον άνθρωπο μπροστά στην έννοια της δημοκρατίας, χωρίς να του καθορίζει ακριβώς είτε με τον τρόπο της πολιτικής λειτουργίας είτε με τη μόρφωση που του προσφέρει, το πραγματικό της νόημα.

Έτσι ο άνθρωπος, ανάλογα με τις γνώσεις που διαθέτει και την αγωγή του, διαμορφώνει τη δική του αντίληψη για τη δημοκρατία. Η δημοκρατία είναι κάτι παραπάνω, από ένα απλό πολίτευμα. Δημοκρατία σημαίνει ήθος και το ήθος προϋποθέτει ηθική. Στη σημερινή εποχή η δημοκρατία δε βρίσκει το αληθινό της νόημα, πράγμα που προκαλεί τριγμούς στο οικοδόμημα της κοινωνίας μας.

Σπάνια η δημοκρατία λειτουργεί σαν ηθική διαδικασία ανάδειξης των αρίστων και συχνότερα λειτουργεί σαν συμπερονολογική διαδικασία ανάδειξης των χειρότερων. Για να μπορεί κάποιος άνθρωπος να εγκολπωθεί την ιδέα της δημοκρατίας, πρέπει να φθάσει σε ηθική απελευθέρωση και αυτοκυριαρχία.

Η δημοκρατία, υπό αυτή την έννοια, λειτουργεί σωστά, αφού επιτρέψει στον άνθρωπο να σκεφθεί και να πράξει ελεύθερα, χωρίς να καθοδηγεί η ίδια τη σκέψη του. Τα ίδια

νικά των ανθρώπων βρίσκουν δικαίωση στο νόημα της δημοκρατίας, η ηθική έννοια ταυτίζεται με την ελευθερία.

Τίποτε, όμως, από τα παραπάνω δεν εφαρμόζεται και αυτός είναι ο κύριος λόγος, που το δημοκρατικό πολίτευμα έχει πάρει το δρόμο της παρακμής. Σήμερα, το φαινόμενο αυτό είναι έντονο σε όλους τους τομείς. Η δημοκρατία του σήμερα δεν είναι μια ζωντανή δημιουργική λειτουργία. Είναι νεκρή, αντλαϊκή. Οι πολίτες παραιτούνται συνεχώς από την πολιτική τους ιδιότητα, δε συμμετέχουν δυναμικά στις πολιτικές λειτουργίες, με αποτέλεσμα, όσο αποσύρονται αυτοί από την πολιτική σκηνή, τόσο ενδυναμώνεται ο ρόλος του κράτους. Όταν όμως κάτι δεν πάει καλά, τότε οι πολίτες κατηγορούν και επιρρίπτουν ευθύνες στο κράτος.

Με μια τέτοια αντίληψη πολιτικής η δημοκρατία μας κινδυνεύει με αφανισμό, αφού η γνώμη της ομάδας, τελικά, γίνεται γνώμη της μονάδας.

Ο συνειδητοποιημένος πολίτης ξέρει ότι το κράτος είναι ο ίδιος, συνεπώς, κάθε αποτυχία του κράτους είναι και δική του αποτυχία. Η σύνδεση του πολίτη με το κράτος τον δυναμώνει, τον κάνει να αισθάνεται ενεργό μέλος μια ομάδας. Εκείνο που μετράει στην ουσιαστικοποίηση της δημοκρατίας είναι να εγκαταλειφθεί η νοοτροπία, που κάνει το κράτος να φαντάζει στα μάτια του πολίτη, άλλοτε σαν φίλος που τα δίνει όλα, και άλλοτε σαν εχθρός που τα παίρνει όλα.

Το δημοκρατικό μέλλον της Ελλάδας στηρίζεται στα χέρια των πολιτών της. Αυτοί είναι που κινούν τα νήματα της χώρας. Η πηγή δύναμης είναι ο λαός, άλλωστε αυτό το αποδεικνύει και το δημοκρατικό μας πολίτευμα. Ο λαός είναι αυτός που κυριαρχεί σε όλους τους τομείς άμεσα και έμμεσα. Ο λαός εξουσιοδοτεί τους πολιτικούς να τον αντιπροσωπεύσουν.

Η άποψη πως η πολιτική είναι μια ηθική λειτουργία, υπήρξε βίωμα κάθε πραγματικού Έλληνα πολίτη και αποτέλεσε τη βάση, πάνω στην οποία οικοδομήθηκε και συνεχίζει να στηρίζεται το ιδανικό της πολιτείας, που είναι αξεπέραστο τουλάχιστον σε ηθικό μεγαλείο.

Σήμερα, που η χώρα μας μαστίζεται από τα δεινά της προπαγάνδας, του προσωπικού όφελους και συμφέροντος, της προσωπικής ανάδειξης και όχι του συνόλου, είναι ώρα να ανοίξουν τα μάτια τους πολίτες και κράτος, να προχωρήσουν δυναμικά στην ενίσχυση της δημοκρατίας με τις παλιές αρχές της.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ισχυρή πολιτική δύναμη, την προσπάθεια έλξης των πολιτών στα κοινά, την πληροφόρηση των πολιτών για την οικονομική και πολιτική κατάσταση της χώρας, την κατανόηση στις απαιτήσεις των μελών της κοινωνίας της Ελλάδας, τη μείωση των εσωκομματικών διχασμών, τον έλεγχο της ασυδοσίας των κρατικών οργάνων και τέλος το δημοψήφισμα για όλα τα σημαντικά ζητήματα.

Με την πολιτική, που σκοπός της είναι όχι η άνοδος του ενός, αλλά η άνοδος του συνόλου, τόσο στο πολιτιστικό όσο

και στο οικονομικό επίπεδο, μπορεί το κράτος να ανέβει τη σκάλα της εξέλιξης. Σήμερα η πολιτική μοιάζει να έχει χάσει το ηθικό της έρεισμα, την ουσιαστική της αξία και έγινε χώρος κερδοσκοπικών επενδύσεων, άνομων συμφερόντων και ύποπτων ιδεολογιών.

Μπροστά σ' αυτό τον ξεπεσμό των ιδεών και την ισοπέδωση των προτύπων οι σύγχρονοι άνθρωποι απαντούν κυρίως με βία, αναρχισμό, παθητικότητα. Είναι φοβερό στη σημερινή εποχή να βλέπει κανείς τους επιδοξους αγωνιστές του πολιτικού στίβου, να εισέρχονται στον πολιτικό αγώνα όχι με διάθεση προσφοράς και θυσίας, αλλά με τη βουλιμία να αποκτήσουν, όσο γίνεται, περισσότερα οφέλη. Αυτός ο τρόπος πολιτικής συμπεριφοράς είναι αποτέλεσμα βιωμάτων και βρίσκει διέξοδο στην άσκηση αυταρχικής εξουσίας ή στον προκλητικό τρόπο ζωής.

Όλα αυτά τα στοιχεία συνθέτουν την αποσύνθεση της δημοκρατίας της χώρας μας. Τα νέα παιδιά, στην περίπτωση μας οι εφηβοί βουλευτές, μπορούν να πλαισιώσουν την μεταπολεμική γενιά. Με την ενεργό συμμετοχή όλων στην εξουσία, όσο βέβαια το επιτρέπουν οι σημερινές πόλεις των εκατομμυρίων κατοίκων, μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης, των συμβουλίων κ.α., επιτυγχάνεται πιο άνετα η λύση των προβλημάτων και η προώθηση των στόχων ενός λαού.

Τέλος, με τη συμμετοχή όλων στην εξουσία αποτρέπεται ο κίνδυνος αυθαίρετης προώθησης των αιτημάτων και των προβλημάτων μιας κοινωνικής ομάδας σε βάρος των άλλων και επιτυγχάνεται η πάταξη της ρουσφετολογίας.

Το σύνθημα του γαλλικού Μάη είναι και σήμερα το ίδιο επίκαιρο. Το κίνημα εκείνο πέτυχε την υπόσχεση για αναδιοργάνωση και αναμόρφωση της παιδείας. Εμείς σήμερα ζητάμε ανασύλωση της δημοκρατίας.

Τελειώνοντας, θέλω να ευχαριστήσω την Βουλή των Ελλήνων, που μου έδωσε την ευκαιρία να εκφράσω τις απόψεις μου.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Κάκκαβου έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΚΚΑΒΟΥ (Νομός Ιωαννίνων): Θέλω να αναφερθώ στα ιδρύματα αγωγής ανηλίκων και τις παιδικές φυλακές. Οι νόμοι πρέπει να εναρμονίζονται προς τις ανάγκες της κοινωνίας. Όμως το δίκαιο των ανηλίκων είναι παραμελημένο σήμερα. Οι απροσάρμοστοι κοινωνικά νέοι γίνονται όλο και περισσότεροι και έτσι γεμίζουν τα σωφρονιστικά καταστήματα απ' όπου αποφυλακίζονται χειρότεροι απ' ό,τι μπήκαν. Έχουν ακουστεί σκληρές φράσεις γι' αυτά τα ιδρύματα. Έχουν χαρακτηριστεί σχολεία θανάτου. Πρόκειται για βρόμικους και ανθυγιεινούς χώρους, όπου διακινούνται ναρκωτικά και υπάρχουν χρούσματα βίας, ομοφυλοφιλίας και αυτοκτονίες. Δεν είναι στελεχωμένοι αυτοί οι χώροι με κατάλληλο προσωπικό. Ο χρόνος παραμονής των κρατουμένων δεν είναι δημιουργικός, ώστε αργότερα να επανενταχθούν ομαλά στην κοινωνία. Δεν υπάρχουν εκπαιδευτικά

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

προγράμματα, ούτε επαγγελματικής αποκατάστασης. Δεν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε άλλες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα θεατρικές παραστάσεις, που να καλύπτουν τον ελεύθερο χρόνο των κρατούμενων. Υπάρχουν τρία ιδρύματα αγωγής στην Αθήνα, τον Βόλο και την Πάτρα. Δίδονται άδειες πολυήμερες από τον πρώτο κιόλας καιρό, με αποτέλεσμα να επανέρχονται σύντομα στις προηγούμενες κακές δραστηριότητές τους. Οι άδειες αυτές πρέπει να μειωθούν δραστηρικά.

Η ίδια κατάσταση επικρατεί και στα σωφρονιστικά καταστήματα, όπου συνυπάρχουν ανήλικοι με ενήλικους, οι οποίοι έχουν διαπράξει σοβαρά ποινικά αδικήματα, όπως π.χ. οι έμποροι ναρκωτικών.

Ο εκσυγχρονισμός, επομένως, είναι απαραίτητος. Πρέπει να ανεγερθούν νέα κτίρια με δωμάτια λίγων ατόμων, ώστε να λειτουργούν σαν υποκατάστατα του σπιτιού. Οι χώροι πρέπει να είναι καθαροί και να στελεχώνονται από ειδικούς κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους. Πρέπει να μαθαίνουν κάποιο επάγγελμα και να αμείβονται γι' αυτό. Τα χρήματα από την εργασία τους να τα παίρνουν, όταν εξέρχονται από τις φυλακές. Το κράτος πρέπει να χρηματοδοτήσει εταιρείες, που δέχονται ως υπαλλήλους πρώην κρατούμενους φυλακών.

Οι δικαστές πρέπει να ελέγχονται ως προς τις αποφάσεις τους που αφορούν ανηλίκους. Πρέπει να είναι καταρτισμένοι σε θέματα ψυχολογίας και συμπεριφοράς των ανηλίκων.

Ελπίζω οι προτάσεις αυτές να υλοποιηθούν, διότι πιστεύω ότι βρίσκονται στις σκέψεις όλων μας.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο κ. Πούλος έχει το λόγο.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ - ΑΝΘΙΜΟΣ ΠΟΥΛΟΣ (Νομός Φθιώτιδας): Όσον αφορά την εκλογή μας, θα προτιμούσα να έχουμε εκ-

λεγεί από τους ίδιους τους έφηβους, ώστε να τους αντιπροσωπεύουμε άμεσα.

Όσον αφορά το θέμα της ισότητας των δύο φύλων, πιστεύω ότι η γυναίκα έχει περισσότερα δικαιώματα από τον άνδρα, αρκεί να σκεφθούμε ότι οι ίδιες οι γυναίκες ψηφίζουν τους άνδρες για τη Βουλή. Θα μπορούσαν να υποστηρίξουν γυναίκες. Επίσης, ο άνδρας πλήττεται περισσότερο από την ανεργία, ενώ η γυναίκα δε θέλει να δουλέψει. Προτιμά την οικιακή εργασία.

Η γυναίκα επηρεάζει τον άνδρα στην οικογένεια, αλλά και στην πολιτική. Γι' αυτό προτείνω περισσότερα δικαιώματα υπέρ των ανδρών.

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Στο σημείο αυτό θα λύσουμε τη συνεδρίαση (9.00' μ.μ.) και θα συνεχίσουμε αύριο, Δευτέρα, 23 Ιουνίου 1997 και ώρα 10.00 π.μ., στην ίδια αίθουσα.

(Οι προτάσεις των Εφήβων Βουλευτών, που κατατέθηκαν στην Γραμματεία της Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Εφήβων κατά τη διάρκεια της πρώτης αυτής συνεδρίασης της Επιτροπής, ενσωματώνονται στο τέλος του πρακτικού της δεύτερης και τελευταίας συνεδρίασης της Επιτροπής αυτής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 23.6.1997).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα 23 Ιουνίου 1997, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10.10', στην Αίθουσα 150 (1ος όροφος) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Εφήβων, υπό την Προεδρία του Βουλευτή κ. Ηλία Παπαηλία, Προέδρου της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Ελλήνων με αντικείμενο τη συνέχιση της επεξεργασίας και εξέτασης των θεμάτων «αστυφιλία-αποκέντρωση, δημόσια διοίκηση, ισότητα φύλων, τύπος και μέσα μαζικής ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.), δημό-

σια ασφάλεια, τροχαία ατυχήματα, σωφρονιστικά ιδρύματα, φυλακές, δικαιοσύνη, δημόσια τάξη, κοινωνική ανισότητα, πολιτική (πολιτικοί, κόμματα), Βουλευτές, Υπουργεία, Κυβέρνηση, Βουλή των Εφήβων» της Σύνοψης Κειμένων των μαθητών, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ 1996-1997».

Στην Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της «Βουλής των Εφήβων» συμμετείχαν οι εξής «Έφηβοι Βουλευτές»: Αθανασία Αγαπίου (Λευκωσία Κύπρου), Νικόλαος Αμαργιανιτάκης (Νομός Ηρακλείου), Αυγή Ανδρονικίδου (Νομός Πέλλας), Σταυρούλα Αποστολίδου (Νομός Κιλκίς), Ιωάννα Αργυράκη (Β' Αθήνας), Βασιλεία